

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Sisällys

1 JOHDANTO	4
2 SIEMENPERUNAN TARKASTUSPROSESSIN KUVAUS	5
3 SIEMENPERUNATUOTANNON VUOSIKALENTERI	6
3.1 Viljelystarkastus.....	6
3.2 Näytteenotto ja laboratoriotestit.....	7
3.3. Varastotarkastus.....	8
4 SIEMENPERUNAN SERTIFIOINTI JA MARKKINOINTI	8
4.1 Sertifiointi	8
4.2 Siemenperunan markkinointi.....	9
4.3 Siemenkaupan markkinavalvonta	9
4.4 Markkinavalvonnan hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistussäännökset.....	10
4.5 Siemenperunan tuonti ja vienti.....	10
5 SIEMENPERUNAN SIEMENLUOKAT JA SUKUPOLVET	10
5.1 Siemenluokat.....	10
5.2 Ulkomainen kantasiemen.....	12
6 POIKKEUKSET SIEMENPERUNAN TUOTANNOSSA	12
6.1 Tärkkelysperunan sopimustuotannossa tapahtuva siemenperunan lisäys tuotantorenkaisissa	12
6.2 Tärkkelysperunan sopimustuotannossa tapahtuva siemenperunan lisäys määräaikaisella poikkeuksella	13
6.3 Oman tilan siemenperunan lisäysaineistotuotanto ilman markkinointia.....	13
7 LAJIKEVAATIMUKSET	14
8 VILJELYSTARKASTUS	14
8.1 Viljelystarkastuksen tilaaminen.....	15
8.2 Viljelyrajoitukset.....	15
8.3 Esikasvirajoitukset	15
8.4 Vaaralliset kasvintuhoojat	16
8.5 Viljelystarkastusvaatimukset.....	16
8.6 Kasvien poistaminen	17
8.7 Uusintatarkastus.....	17
8.8 Viljelystarkastuspäätös.....	17
9 PERUNA-ANKEROISTUTKIMUKSET	17

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

9.1 Peruna-ankeroistarkastus siemenperunatuotannossa	17
9.2 Maanäytteen ottaminen korkealuokkaisen siemenperunan tuotantoalueella.....	18
9.3 Maanäytteen ottaminen muulla alueella.....	18
9.4 Peruna-ankeroisen laboratoriotutkimus.....	20
9.5 Muun perunan tuotanto ja peruna-ankeroiset.....	20
10 VAALEA RENGASMÄTÄ, TUMMA RENGASMÄTÄ JA VIRUSTAUDIT	20
10.1 Vaalea rengasmätä-, tumma rengasmätä- ja virusnäytteenotto.....	20
10.2 Näytteiden käsittelyjärjestys.....	21
10.3 Muun perunan rengasmätättestit	21
10.4 Rengasmätätutkimukset laboratoriossa	22
10.5 Virustutkimukset laboratoriossa ja laatuvaatimukset	22
10.6 Virusten uusintatestit.....	22
10.7 Raakaerien siirtäminen.....	22
10.8 Virukset sekä poikkeavat ja vieraat lajikkeet jälkeläissukupolven kasveissa	22
11 PAKKAUSLUPA JA TIEDOSTOJEN PITO	23
11.1 Pakkauslupa.....	23
11.2 Pakkaamokatselmus.....	24
11.3 Elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuus	25
11.4 Tiedostonpito	25
12 TOIMINTA SIEMENPERUNAPAKKAAMOSSA	26
12.1 Siemenperunapakkaamo.....	26
12.2 Tarkastajien ja näytteenottajien työturvallisuus	26
12.3 Siemenperunan peittäminen.....	27
12.4 Pakkausmateriaali	27
12.5 Kauppaerän muodostaminen.....	27
12.6 Myyntipakkauksen sulkeminen.....	28
12.7 Siemenperunan myynti varastolaatikoissa	28
12.8 Erien yhdistäminen.....	28
13 VAKUUSTODISTUKSET JA SINETIT.....	29
13.1 Vakuustodistus/kasvipassi.....	29
13.2 Varastotarkastuksen tai vakuustodistusten tilaaminen.....	29
13.3 Vakuustodistusten tulostaminen pakkaamolla.....	30
13.4 Ylimääräisten ja käyttämättömien vakuustodistusten palautus	30
13.5 Vakuustodistukset vientieriin.....	30

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

13.6 Toimittajan vakuustodistus	31
13.7 Luonnonmukaisesti tuotettu siemenperuna.....	32
13.8 Geneettisesti muunnetun lajikkeen merkitseminen.....	32
13.9 Muut vakuustodistukseen merkittävät asiat	32
13.10 Sinetit	32
14 VARASTOTARKASTUS	33
14.1 Varastotarkastustilat	33
14.2 Varastolaatikoiden merkitseminen	33
14.3 Varastotarkastuksen edellytykset	33
14.3.1 Varastotarkastus esiperus- ja perussiemeneille	34
14.3.2 Varastotarkastus sertifioiduille siemenluokille	34
14.4 Siemenperunan laatuvaatimukset mukulanäytteen tarkastuksessa	35
14.5 Lajittelukoko	36
14.6 Sertifiointipäätös	36
15 SIEMENPERUNAN UUELLEEN PAKKAAMINEN.....	36
15.1 Pakkauskoon muuttaminen uudella pakkaamolla	36
15.2 Pakkauskoon muuttaminen samalla pakkaamolla.....	37
15.3 Siemenperunaerän muuttaminen alempaan siemenluokkaan tarkastuksen yhteydessä.....	37
15.4 Siemenperunaerän muuttaminen alempaan siemenluokkaan tarkastuksen jälkeen	37
16 REKLAMAATIOT	37
17 SIEMENPERUNAN TARKASTUSKUSTANNUKSET	38
18 VALVONTAVIRANOMAISET JA TARKASTAJAT	38
19 LAINSÄÄDÄNTÖ.....	39
20 MÄÄRITELMÄT	40
21 VOIMAANTULO	40
22 LIITTEET	40
Liite 1. Tärkkelysperunalajikkeet	41
Liite 2. Vakuustodistusmallit	42
Liite 3. Yhteystiedot.....	43

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

1 JOHDANTO

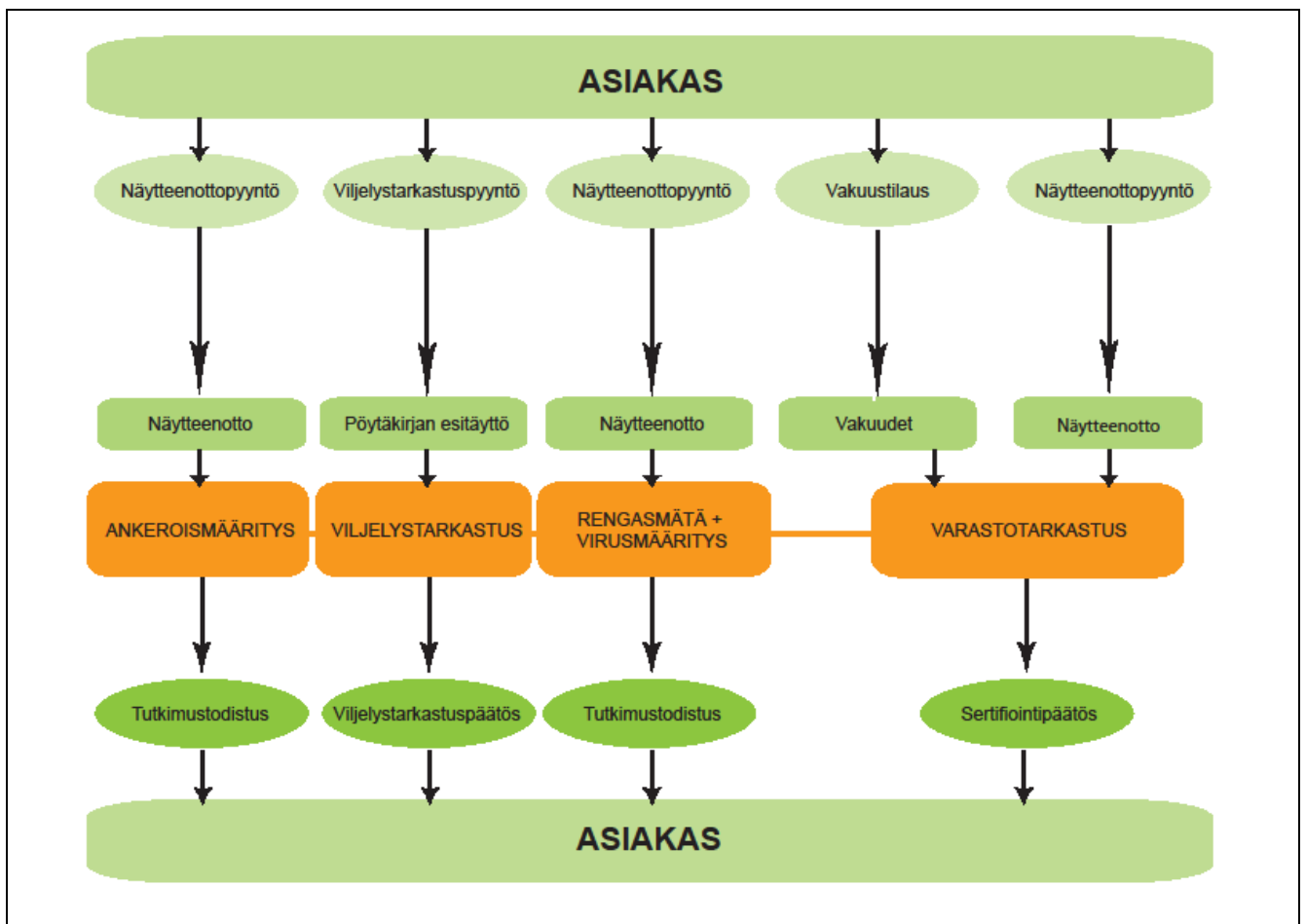
Hyvä perunatuotanto perustuu laadukkaaseen siemenperunaan. Siemenperunan markkinoija vastaa siemenperunan laadusta. Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) tekemät lakisääteiset tarkastukset varmistavat siemenperunan laadun omalta osaltaan. Hyvälaatuisessa siemenperunassa ei ole lajikesekaannuksia vaan koko erä on samaa yhtenäistä lajiketta. Sertifioidussa siemenperunassa ei esiinny vaarallisia kasvintuhoojia kuten peruna-ankeroisia tai rengasmätää. Lainsäädännöllä on rajoitettu siemenperunan laatua alentavien kasvitautien ja vioitusten sallittua määrää.

Eviran toteuttamat viralliset tarkastukset koostuvat useasta tarkastuksesta ja tutkimuksesta. Ennen siemenperunan tuotannon aloittamista peltolohkolta kerätään maanäytteet, joista tutkitaan peruna-ankeroisen esiintyminen. Viljelystarkastus, jolla varmistetaan erityisesti lajikepuhtaus ja kasvitautitilanne, tehdään joka kesä siemenperunan viljelijän pellolla. Syksyllä kerätyistä mukulanäytteistä tutkitaan laboratoriossa vaalea ja tumma rengasmätä ja korkeimmissa luokissa myös virustaudit. Kunnostetusta siemenperunasta otetaan näyte, josta tutkitaan kokoluokka, kasvitaudit ja vioitukset silmämääräisesti. Pakkaukseen kiinnitetystä vakuustodistuksesta ostaja tunnistaa virallisesti tarkastetun ja hyväksytyyn siemenperunan.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

2 SIEMENPERUNAN TARKASTUSPROSESSIN KUVAUS

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

3 SIEMENPERUNATUOTANNON VUOSIKALENTERI

Tehtävä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
Peruna-anteroismääritys, seuraavalle kaudelle		Tilaa syyskuun aikana										
Viljelystarkastus											Tilaa 22.5. mennessä	
Rengasmätätestit		Tilaa syyskuun aikana										
Virustestit (vain esiperus- ja perussiemen)		Tilaa syyskuun aikana										
Varastotarkastus												

3.1 Viljelystarkastus

Valmistautuminen viljelystarkastukseen

Viljelystarkastuksista tarkemmin luvussa 8.

Sujuvat siemenperunan viljelystarkastukset edellyttävät huolellisesti suunniteltua viljelyä ja valmistautumista viljelystarkastukseen. Turhien hylkäysten ja taloudellisten vahinkojen välttämiseksi Evira suosittelee ottamaan huomioon seuraavat asiat suunniteltaessa siemenperunaviljelyksiä:

- Peruna-anteroisen tutkimustuloksen tulee olla valmis ja kunnossa, ennen kuin perunan voi istuttaa
- Tee viljelystarkastuspyyntö 22.5. mennessä Evirasta lähetetyille esitäytetyille taulukkopohjalle. Muista tarkistaa, että viljelijän tilatunnus on oikein. Pyyntö

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

nön viivästymisestä seuraa maksuasetuksessa määritelty lisämaksu. Viljelystarkastuspyyntö palautetaan sähköpostiin viljelystarkastus@evira.fi. Siemenliikkeen edustaja tekee yleensä tarkastuspyynnön. Tietoja voi tarvittaessa täydentää viljelystarkastuksen yhteydessä.

- Ota huomioon muun perunan viljely tilalla eli viljelyrajoitukset. Huomaa, että Evira on tulkinnut, että myös esittelyruudut, koetoiminta ja kotitarveviljely otetaan huomioon muun perunan tuotannossa, jos tämä tapahtuu tukikelpoisella pellolla.
- Muista esikasvirajoitukset. Pääsääntö on 1 vuosi perunaa ja 2 välivuotta.
- Merkitse kasvulohkolle eri lajikkeet selvästi.
- Merkitse kasvulohkolle eri siemenluokat selvästi.
- Merkitse eri kantasiemenet selvästi, jos viljelys on perustettu useilla eri kauppaerillä.
- Kun viljelystarkastaja tulee tilalle, ota esille valmiiksi:
 - ankeroistutkimustodistukset ja kartat
 - kantasiemenen vakuustodistukset
 - kantasiemenen rahtikirjat/kauppalaskut
 - viljelysten tarkennetut pinta-alat lohko kohtaisesti
- Ilmoita viljelystarkastajalle hyvissä ajoin varrenhävityksen ajankohta, jotta viljelystarkastukset ehditään tehdä ennen varrenhävitystä.

3.2 Näytteenotto ja laboratoriotestit

Valmistautuminen peruna-ankeroisnäytteenottoon

Maanäytteenotosta tarkemmin luvussa 9.

- Näytteenotto tilataan Evirasta erillisellä lomakkeella aiottua viljelyvuotta edeltävänä vuonna syyskuun aikana. Lomake on Eviran kotisivuilla. Se palautetaan sähköpostilla osoitteeseen viljelystarkastus@evira.fi.
- Selvitä peltolohkojen, myös vuokralohkojen, viljelyhistoria jopa 6 vuoden taakse.
- Ota kartat esille ennen näytteenottajan tuloa
- Näytteet kerätään sovitulle koontipaikalla tai lähetetään Eviran Loimaan toimipaikkaan

Valmistautuminen vaalea rengasmätä-, tumma rengasmätä- ja virusnäytteenottoon

Rengasmätä- ja virusnäytteenotosta tarkemmin luvussa 10.

- Suunnittele, mistä siemeneristä tehdään virustestit
- Suunnittele näytteiden kiireellisyysjärjestys
- Jos varastossa on muuta perunaa kuin siemenperunaa, pitää siitä testata vaalea rengasmätä

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

- Ilmoita näytteenottajalle, jos osa sadosta on siirretty toiselle pakkaamolle, peruna on mennyt muuhun käyttöön tai perunaa on jäänyt nostamatta, koska näytteiden lukumäärä voi pienentyä
- Tilaa syyskuun aikana näytteenotto täyttämällä pyyntö Eviran lähettämälle koontilistalle. Palauta koontilista Eviraan osoitteeseen viljelystarkastus@evira.fi.
- Varmista, että varastossa olevat perunalaatikat on merkitty selkeästi, myös viljelystarkastusnumero pitää olla merkittynä.
- Varmista, että varastokartta on näytteenottajan käytettävissä
- Varmista, että tyhjiä säkkejä on näytteenottajan käytettävissä
- Varmista, että näytteenottaja pystyy turvallisesti ottamaan edustavan näytteen
- Toimita näytteet Eviran Loimaan toimipaikkaan

3.3. Varastotarkastus

Tarkemmin varastotarkastuksesta luvuissa 12, 13, 14 ja 15.

Valmistautuminen varastotarkastukseen

- Varmista, että pakkauslupa on voimassa
- Suunnittele muodostettavat kauppaerät
- Tilaa tarkastaja tekemään tarkastus ja/tai tilaa vakuustodistukset
- Kerro tarkastajalle lajittelun etenemisaikataulu
- Varmista että tarkastaja pystyy turvallisesti ottamaan edustavan näytteen
- Varmista, että tarkastajan käytössä on valaistu tarkastustila
- Toimita siemenperuna asiakkaille vasta, kun olet saanut varmistuksen, että tarkastus on hyväksytty.

4 SIEMENPERUNAN SERTIFIointi JA MARKKINOINTI

4.1 Sertifiointi

Lainsäädännön mukaan sertifiointilla tarkoitetaan esiperussiemenen, perussiemenen ja sertifioidun siemenperunan kauppaerän pakkausten sulkemista virallisen valvonnan alaisena. Pakkauksiin on kiinnitettävä vakuustodistukset. Sertifiointi edellyttää myös, että siemenviljelyksen tarkastuksessa ja kunnostetusta siemenperunaerästä virallisesti otetun näytteen tarkastuksessa on todettu, että siemenperunaerä on lajikkeeltaan oikein nimettyä ja lajikeaitoa sekä että se täyttää kysymyksessä olevalle siemenperunaluokalle lainsäädännössä säädetyt tuotanto- ja laatuvaatimukset.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

4.2 Siemenperunan markkinointi

Siemenperunan tarkastuskausi alkaa heinäkuun alusta eikä määräydy kalenterivuoden mukaan. Tarkastuskausi on esimerkiksi 1.7.2017 - 30.6.2018.

Siemenkauppalaissa markkinoinnilla tarkoitetaan siemenperunan myymistä tai luovuttamista korvausta vastaan, varastoinnista myyntitarkoituksessa, myyntiin tarjoamista, toimittamista vastikkeetta hyödyntämistarkoituksessa sekä asettamista saataville maksua vastaan tai ilmaiseksi EU:n alueella tapahtuvaa jakelua tai käyttöä varten.

Lainsäädännön mukaan markkinoida saa vain virallisesti tarkastettua eli sertifioitua siemenperunaa lajikkeista, jotka on merkitty EU:n yleiseen lajikeluetteloon tai Suomen kansalliseen kasvilajikeluetteloon.

Sertifioimattomana voidaan markkinoida pieniä määriä tieteelliseen tarkoitukseen tai jalostukseen tarkoitettua siemenperunaa. Sertifioimattomana voidaan markkinoida myös vähäisiä määriä muuhun koetoimintaan tarkoitettua siementä, jos se on lajiketta, josta on tehty lajikeluetteloon hyväksymistä koskeva hakemus ja vaadittavat viljelyarvokokeet kahtena kasvukautena. Sertifioimattomana voidaan markkinoida siemenperunan raakaeriä, jotka toimitetaan kunnostusta ja pakkaamista varten.

Tärkkelysperunan sopimustuotannossa tapahtuvaa tuotantorenkaiden siemenperunan lisäystä A-luokan siemenperunasta ei katsota siemenen markkinoinniksi (tarkemmin luvussa 6.1).

4.3 Siemenkaupan markkinavalvonta

Siemenkauppalaan mukaan siemenkaupan markkinavalvonnan valvontaviranomaisena toimii Evira, joka käyttää apunaan ELY-keskusten maaseutuosastoja, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisia ja tullia.

Evira pitää valvontaa varten rekisteriä pakkausluvan saaneista kylvösiemenpakkaamoista sekä ilmoitusvelvollisista markkinointia harjoittavista elinkeinonharjoittajista.

Evira laatii vuosittain valvontasuunnitelman, josta käyvät ilmi mm. seuraavan vuoden valvonnan painopistealueet, valvontakohteet sekä tehtävien tarkastusten lukumäärä ja luonne. Valvonnan on oltava tasapuolista ja säännöllistä ja sen tulee kohdistua sekä siemenen tuotannon, käsittelyn että markkinoinnin eri vaiheisiin.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Siemenperunapakkaamoissa valvotaan myyntipakattujen siemenerien laatua ja pakkaamoiden kirjanpitoa. Tavoitteena on varmistaa, että myyntimäärät vastaavat tarkastettuja määriä. Siemenperunan myyntipaikoilla tarkastetaan, että myynnissä oleva siementavara täyttää siemenkauppalaan vaatimukset ja pakkaukset on varustettu voimassa olevilla vakuustodistuksilla tai toimittajan vakuuksilla.

Evira julkaisee vuosittain valvonnan tulokset.

4.4 Markkinavalvonnan hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistussäännökset

Siemenkauppalaan mukaan Eviralla on käytettävissään hallinnollisia pakkokeinoja kuten kylvösiemenen markkinointikielto, hävittämis- tai maastavientimääräys sekä uhkasakko ja teettäminen laiminlyöjän kustannuksella. Siemenkaupparikkomuksesta voidaan tuomita sakkoon tai lievemmissä tapauksissa annetaan kirjallinen huomautus. Lainvastaisesta toiminnasta voidaan myös tuomita kylvösiemen pakkauksineen tai niiden arvo valtiolle menetetyksi.

4.5 Siemenperunan tuonti ja vienti

Siemenperunan täytyy täyttää lainsäädännön vaatimukset pakkausluvan, ilmoitusvelvollisuuden ja tiedostojen osalta, kun siemenperunaa viedään maasta. Maastavientillä tarkoitetaan siemenperunan vientiä muihin kuin Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen jäsenvaltioihin.

Kasvinterveyslainsäädännön mukaan maasta vietävästä perunasta pitää aina olla testattu vaaralliset kasvintuhoojat: peruna-ankeroinen, vaalea rengasmätä ja tumma rengasmätä.

Vientiperunan varastotarkastus suositellaan tehtäväksi enintään kaksi viikkoa ennen siemenperunan toimitusta sekä EU että EU:n ulkopuolisessa viennissä.

Siemenperunan tuonti Euroopan unionin ulkopuolelta on pääsääntöisesti kielletty.

5 SIEMENPERUNAN SIEMENLUOKAT JA SUKUPOLVET

5.1 Siemenluokat

Esiperussiemen	Unionin PBTC Unionin PB
Perussiemen	Unionin S Unionin SE Unionin E
Sertifioitu siemen	Unionin A Unionin B

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Lainsäädännön mukaan esiperussiemenluokkia ovat unionin PBTC- (prebasic tissue culture) ja unionin PB (prebasic) -luokat. Perussiemenluokkia ovat unionin S-, unionin SE- ja unionin E-luokat. Sertifioidut siemenluokat ovat unionin A ja unionin B.

PBTC-luokkaa voi olla vain yksi sukupolvi. PBTC-materiaalin kasvatusta tapahtuu suoja-
tussa tilassa ja kasvualustalla, joka on vapaa tuholaisista, joten PBTC-luokkaa ei las-
keta mukaan peltosukupolviin.

Esiperussiemen (unionin PB) -luokkaa saa olla enintään 4 peltosukupolvea ja perus-
siemenen (unionin S, SE ja E) siemenluokkia enintään 4 sukupolvea. Esiperussiemen-
(PB) ja perussiemenluokkia saa yhteensä olla enintään 7 sukupolvea. Sertifioitujen
siemenluokkien sukupolvia voi olla enintään 2.

Unionin S-luokan sukupolvien määrä, mukaan lukien esiperussiemenen (PB) ja perus-
siemenen peltosukupolvet, rajoitetaan viiteen. Unionin SE-luokan sukupolvien
määrä, mukaan lukien esiperussiemenen (PB) ja perussiemenen peltosukupolvet, ra-
joitetaan kuuteen. Unionin E-luokan sukupolvien määrä, mukaan lukien esiperus-
siemenen (PB) ja perussiemenen peltosukupolvet, rajoitetaan seitsemään.

Tuotannossa sukupolviketjussa voi siirtyä vain alaspäin.

Siemenluokka	Sukupolvien enimmäismäärä	Peltosukupolvi
Unionin PBTC	yksi sukupolvi	0
Unionin PB	neljä peltosukupolvea	1-4
Unionin S	viides peltosukupolvi	1-5
Unionin SE	kuudes peltosukupolvi	1-6
Unionin E	seitsemäs peltosukupolvi	1-7
Unionin A ja B	enintään kaksi peltosukupolvea	1-9

Jos peltosukupolvirajoitukset ja kyseisen siemenluokan laatuvaatimukset täyttyvät,
on mahdollista tuottaa useita vuosia peräkkäin samaa siemenluokkaa.

Esimerkkejä sallituista siemenperunan tuotantoketjuista.

Peltosukupolvi	Esimerkki 1.	Esimerkki 2.	Esimerkki 3.	Esimerkki 4.
0	Unionin PBTC	Unionin PBTC	Unionin PBTC	Unionin PBTC
1	Unionin PB	Unionin PB	Unionin PB	Unionin PB
2	Unionin PB	Unionin PB	Unionin PB	Unionin SE
3	Unionin PB	Unionin S	Unionin PB	Unionin SE
4	Unionin PB	Unionin S	Unionin E	Unionin E
5	Unionin S	Unionin SE	Unionin E	Unionin E
6	Unionin SE	Unionin E	Unionin E	Unionin A
7	Unionin E	Unionin A	Unionin E	Unionin A
8	Unionin A		Unionin A	
9	Unionin B			

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

5.2 Ulkomainen kantasiemen

Uuden EU-lainsäädännön myötä kaikki jäsenvaltiot ovat alkaneet käyttää samoja siemenluokkien nimiä ja myös laatuvaatimukset ovat pääsääntöisesti vastaavat. Joillakin mailla on omia kansallisia lisävaatimuksia kuten Suomen maltokaariviruksen esiintymistä koskevat rajoitukset. Tarvittaessa Evira selvittää siemenluokkien vastaavuuden.

Lainsäädännön mukaan, mikäli sukupolvea ei mainita virallisessa vakuustodistuksessa, siemenperunoiden katsotaan kuuluvan alimpaan sukupolveen, joka on sallittu kyseisessä luokassa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos esimerkiksi toisesta EU-maasta tuodaan unionin S-luokan siemenperunaa, siitä ei voi enää tuottaa Suomessa unionin S-luokkaa vaan aina enintään unionin SE-luokkaa.

High Grade-alueelle (Tyrnävä ja Liminka) voi tuoda vain unionin S-, unionin SE- ja unionin E tai korkeampien siemenluokkien siemenperunaa ruokaperunan tuotantoon. Siemenperunan tuotantoon voi käyttää vain unionin S tai unionin SE-luokan tai sitä korkeampaa siemenluokkaa.

6 POIKKEUKSET SIEMENPERUNAN TUOTANNOSSA

6.1 Tärkkelysperunan sopimustuotannossa tapahtuva siemenperunan lisäys tuotantorenkaisissa

Markkinoinniksi ei katsota tärkkelysperunan sopimustuotannossa tapahtuvaa siemenperunan tuotantorenkaiden siemenperunan lisäystä sertifioidusta siemenperunasta.

Sopimustuottajien, jotka tuottavat siemenperunaa tärkkelysperunan viljelijöille, tulee käyttää vähintään unionin A- luokan siemenperunaa. Viljelykset viljelystarkastetaan virallisesti ja niiden tulee täyttää siemenviljelykselle asetetut vaatimukset viljelyrajoitusten, esikasvirajoitusten ja vaarallisten kasvintuhoojien osalta kuten sertifioidulle A-luokalle on määrätty. Viljelystarkastusten laatuvaatimukset eivät ole käytössä.

Muusta tuotannosta poiketen tärkkelysperunan sopimustuotannossa on sallittua tuottaa siemenperunaa kaksi vuotta peräkkäin eikä viljeltävän lajikkeen tarvitse olla kumpanakin vuotena sama. Siemenperunaviljelykseltä on otettava maanäyte, josta tutkitaan peruna-ankeroinen ja sadosta on otettava näyte, josta tutkitaan vaalea rengasmätä eikä näitä vaarallisia kasvintuhoojia saa esiintyä.

Tälle materiaalille ei ole velvollisuutta käyttää vakuustodistuksia, mutta jos niitä käytetään, tulee niihin merkitä teksti ”tärkkelysperunan käyttösiemen”. Eviran tietojärjestelmässä tästä perunasta käytetään siemenluokan nimeä ”TK”.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

6.2 Tärkkelysperunan sopimustuotannossa tapahtuva siemenperunan lisäys määräaikaisella poikkeuksella

Maa- ja metsätalousministeriö on antanut vuosittain määräaikaisen poikkeuksen siemenperunan markkinoinnille tärkkelysperunan sopimustuotannossa. Toimija tekee Eviralle eräkohtaiset hakemukset poikkeusluvan käyttämiseen.

Tälle materiaalille tehdään kaikki normaalit sertifioidun siemenluokan tarkastukset ja testit ja erien myyntipakkauksissa myös käytetään aina vakuustodistusta. Vakuustodistuksessa on viljelystarkastuksen mukainen siemenluokka ja teksti ”tärkkelysperunan sopimustuotantoon”. Tätä materiaalia ei voi viedä ulkomaille tai markkinoida muille perunasektoreille, mutta sitä voi käyttää yllämainittujen tuotantorenkaiden kantasiemenenä.

6.3 Oman tilan siemenperunan lisäysaineistotuotanto ilman markkinointia

Oman tilan siemenperunan lisäysaineistotuotanto ilman markkinointia on asetuksessa annettu poikkeus, joka on sallittua esiperussiemenelle ja perussiemenelle. Oman tilan siemenperunan lisäystuotannolle ilman markkinointia tehdään vuosittain vähintään yksi viljelystarkastus. Viljelyksen on täytettävä lainsäädännön mukaiset viljelyksille asetetut vaatimukset. Kaikilta siemenviljelyksiltä otetaan viralliset maanäytteet. Peruna-ankeroisnäytteet on tutkittava ja todettava puhtaiksi. Sadosta on otettava näyte, josta tutkitaan vaalea rengasmätä eikä sitä saa esiintyä. Muut tarkastukset eivät ole pakollisia vaan ovat toimijan vastuulla.

Siemenperunan tuotanto ilman markkinointia ilmoitetaan Eviralle samaan aikaan kuin muutkin viljelystarkastuspyynnöt. On kuitenkin mahdollista pyytää viljelystä siirrettäväksi tuotantoon ilman markkinointia myös myöhemmin. Tehtyjä tarkastuksia tai tarkastustuloksia ei kuitenkaan mitätöidä. Esimerkiksi, jos siemenperunaerä osoitautuu kesän aikana hyvin rupiseksi, se on mahdollista siirtää tarkastuttajan pyynnöstä tuotantoon ilman markkinointia, kunhan pyyntö tehdään ennen varastotarkastusta. Jos erä on jo hylätty ruven takia virallisessa varastotarkastuksessa, tarkastustulosta ei enää peruuteta. Myös vain osa viljelyksen sadosta voi olla siemenperunan tuotantoa ilman markkinointia.

Oman tilan siemenperunan lisäysaineistotuotanto voidaan myydä unionin A- tai B-luokassa, jos kaikki viljelystarkastuksen jälkeen vaadittavat tarkastukset tehdään normaalikäytännön mukaan.

Kun siemenperunan tuotannossa ilman markkinointia tuotettua siemenperunaa käytetään kantasiemenenä, tulee Eviralle tehtävässä viljelystarkastuspyynnössä ilmoittaa kantasiemenen kauppaerämerkiksi viljelystarkastusnumero.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Kirjanpitovelvollisuus sadon määrästä koskee myös oman tilan siemenperunan lisäaineistotuotantoa ilman markkinointia.

Kun omalla tilalla lisätystä siemenperunasta aletaan tuottaa markkinoitavaksi tarkoitettua siemenperunaa, tehdään jälleen kaikki normaalit tarkastukset.

7 LAJIKEVAATIMUKSET

Lainsäädännön mukaan Evira saa sertifioida Suomessa markkinoitavaksi ainoastaan kansalliseen kasvilajikeluetteloon tai EU:n yhteiseen lajikeluetteloon merkittyjen lajikkeiden siemenperunaeriä.

Kasvilajikeluetteloon merkityn lajikkeen asiamiehen tulee seurata Eviran vuosittain julkaisemasta kasvilajikeluettelosta, että lajikkeen markkinointioikeus on voimassa. Asiamiehen tulee hakea lajiketta uudelleen kasvilajikeluetteloon viimeistään 2 vuotta ennen voimassaoloajan päättymistä. Jos lajike on jonkin toisen EU-maan kasvilajikeluettelossa, markkinointi on edelleen mahdollista, mutta silloin pysyminen kasvilajikeluettelossa on kyseisen maan asiamiehen vastuulla.

Lajikeluettelosta poistetun lajikkeen siemenperunaeriä saa sertifioida luettelosta poistamista seuraavan toisen kalenterivuoden 30.6. asti.

Jos lajike ei ole Suomen kansallisessa lajikeluettelossa, on lajikkeen jalostajan tai edustajan ensimmäisenä tuotantovuonna 1.3. mennessä esitettävä Eviralle lajikkeen virallinen lajikekuvaus. Lajikekuvausta tarvitaan sekä viljelys- että varastotarkastuksessa.

Vientiin eli EU:n ulkopuoliseen maahan tuotettavan siemenperunan ei tarvitse olla kansallisessa tai EU:n kasvilajikeluettelossa. Nevski on esimerkki tällaisesta lajikkeesta.

Lajikkeen omistajan tai edustajan pyynnöstä Evira voi lajikkeen lisäystarkoitusta varten sertifioida siemenperunaerän lajikkeesta (myös jalostajan linja-aineisto), joka ei ole kasvinlajikeluettelossa.

8 VIJELYSTARKASTUS

Viljelystarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että viljelyksellä pystytään tuottamaan hyvälaatuista siemenperunaa. Tarkastuksessa todetaan mm. esikasvit, kasvuston lajikeaitous ja kasvitautitilanne. Viljelystarkastuksen suorittaa Eviran valtuuttama viljelystarkastaja.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

8.1 Viljelystarkastuksen tilaaminen

Viljelystarkastuspyyntö tehdään 22.5. mennessä Evirasta lähetetyille esitetyille taulukkopohjalle. On tärkeää tarkistaa, että viljelijän tilatunnus on oikein taulukossa. Pyyntöön viivästyminen seuraa maksuasetuksessa määritelty lisämaksu. Viljelystarkastuspyyntö palautetaan sähköpostiin viljelystarkastus@evira.fi. Siemenliikkeen edustaja tekee yleensä tarkastuspyynnön.

8.2 Viljelyrajoitukset

Lainsäädännön mukaan esi- ja perussiementä tuottavalla viljelmällä ei saa tuottaa muuta perunaa kuin virallisesti tarkastettua siemenperunaa tai tämän ohjeen kohdassa 6.3 mainittua oman tilan siemenperunan lisäaineistoa ilman markkinointia.

Viljelmällä, jolla tuotetaan sertifioidun luokan siemenperunaa, saa tuottaa muuta perunaa samanaikaisesti sertifioitavan siemenperunan kanssa vain sillä edellytyksellä, että muut perunaviljelykset on perustettu vähintään sertifioidulla siemenperunalla.

Peltokoneiden yhteiskäytössä kannattaa aina pitää mielessä riski kasvitautien ja tuhoisten leviämisestä. Koneiden mukana kulkeutuva maa-aines aiheuttaa aina merkittävän tartuntariskin.

Korkealaatuisen siemenperunan tuotantoalueella (Tyrnävä ja Liminka) on erilliset siementuotantoa säätelevät määräykset. Myös ruokaperunan tuotannossa noudatetaan voimassaolevaa High Grade-alueen lainsäädäntöä. Unionin S-, unionin SE- ja unionin E tai korkeampien siemenluokkien siemenperunaa voidaan käyttää ruokaperunan tuotantoon. Siemenperunan tuotannossa kantasiemenenä voi käyttää vain unionin S tai unionin SE-luokan tai sitä korkeampaa siemenluokkaa.

Evira tulkitsee, että myös esittelyruudut, kenttäkokeet ja pienet kotitarveviljelypalsat lasketaan siemenperunatilalla mukaan ruokaperunan tuotantoon, jos se tapahtuu tukikelpoisella pellolla. Viljelystarkastuksen yhteydessä pinta-ala merkitään pöytäkirjaan. Jos kotitarveperunaa varastoidaan siemenperunavarastossa, tehdään sekä ankerois- että vaalean rengasmädän testit.

8.3 Esikasvirajoitukset

Lainsäädännön mukaan siemenperunaviljelystä, jolla tuotetaan siemenperunaa, ei saa sijoittaa lohkolle, missä perunaa on viljelty, varastoitu tai käsitelty, ellei tästä ole kulunut vähintään 2 vuotta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että viljelykierron minimivaatimus on 1 vuosi perunaa ja 2 väli vuotta.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Tärkkelysperunalajikkeita saa viljellä sertifioiduissa siemenluokissa enintään kaksi vuotta peräkkäin. Evira laatii listan tärkkelysperunalajikkeista (liite 1). Lajikkeen tulee olla molempina vuosina sama. Tämän jälkeen on lohkon oltava muussa kuin perunan-tuotannossa kaksi vuotta.

8.4 Vaaralliset kasvituhoojat

Lainsäädännön mukaan siemenperunan tuotantopaikalla, pellossa, kasvustossa tai perunasadossa ei saa esiintyä kasvinterveysäädöksissä siemenperunaa koskevia vaarallisia kasvituhoojia.

Tällaisia vaarallisia kasvituhoojia ovat mm. vaalea rengasmätä (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*), tumma rengasmätä (*Ralstonia solanacearum*), perunasyöpä (*Synchytrium endobioticum*) ja peruna-ankeroiset (keltaperuna-ankeroinen *Globodera rostochiensis*, valkoperuna-ankeroinen *G. pallida*). Jos tilalla todetaan vaarallinen kasvituhooja, siitä seuraavat jatkotoimenpiteet toteutetaan kasvinterveyslainsäädännön mukaisesti Eviran kasvinterveyden valvonnassa.

8.5 Viljelystarkastusvaatimukset

Lainsäädännön mukaan esiperussiemenen avomaan tuotanto ja perussiemenviljelykset viljelystarkastetaan vähintään kaksi kertaa ja muut siemenluokat vähintään yhden kerran.

Kasvustoa koskevat, lainsäädännössä säädetyt laatuvaatimukset viljelystarkastuksessa on esitetty oheisessa taulukossa.

Siemenperunaviljelyksen kasvustoa koskevat laatuvaatimukset viljelystarkastuksessa.

	Esiperussiemen		Perussiemen			Sertifioitu siemenperuna	
	Unionin PBTC	Unionin PB	Unionin S	Unionin SE	Unionin E	Unionin A	Unionin B
Lajikeaitous vähintään %	100	99,99	99,9	99,9	99,9	99,8	99,5
Tyvimätä enintään %	0,0	0,0	0,1	0,5	1,0	2,0	4,0
Mosaiikki-viruksen tai kierrelehtisyysviruksen oireita enintään %	0,0	0,1	0,2	0,5	0,8	2,0	6,0

Viljelyksen tulee olla vapaa vaarallisista kasvituhoojista.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

8.6 Kasvien poistaminen

Kaikissa siemenluokissa perkaaminen on sallittua. Mahdolliset sairaut yksilöt kannattaa poistaa taudin leviämisen estämiseksi. Perkaaminen tehdään heti, kun ongelma havaitaan ja se on sallittua myös ennen virallista tarkastusta. Perkaaminen tehdään huolellisesti niin, ettei sairaita mukuloita jää maahan. Myös vieraat lajikkeet tulisi poistaa viljelykseltä.

8.7 Uusintatarkastus

Jos viljelijä on tyytymätön viljelystarkastajan tekemään viljelystarkastukseen, Eviran ohje on, että viljelijä kirjaa tyytymättömyytensä syyn, allekirjoittaa pöytäkirjan ja kirjallisesti pyytää uusintatarkastusta Evirasta välittömästi. Tarkastuksen pyytäjä maksaa uusintatarkastuksesta aiheutuvat kustannukset. Uusintatarkastuksen tekee eri tarkastaja kuin alkuperäisen tarkastuksen.

8.8 Viljelystarkastuspäätös

Kun peruna-ankeroinen maanäytteestä on virallisesti tutkittu laboratoriossa ja siemenperunan tuotantopelto viljelystarkastettu, Evira tekee hyväksyvän tai hylkäävän viljelystarkastuspäätöksen. Hyväksyty päätös voi olla hyväksyty myös alempaan siemenluokkaan kuin mihin tarkastusta on haettu. Päätös toimitetaan sekä viljelijälle että tarkastuttajalle, joilla molemmilla on valitusosoituksen mukainen valitusoikeus.

9 PERUNA-ANKEROISTUTKIMUKSET

Useat kasvitaudit ja muut kasvintuhoojat pystytään luotettavasti määrittämään ainoastaan laboratoriomenetelmillä. Onnistunut laboratoriotesti perustuu edustavaan näytteeseen. Näytteet ottaa aina Eviran valtuuttama näytteenottaja.

9.1 Peruna-ankeroistarkastus siemenperunatuotannossa

Lainsäädännön mukaan virallinen peruna-ankeroistarkastus tulee tehdä ennen siemenperunaviljelyksen perustamista.

Näytteenotto tilataan Evirasta erillisellä lomakkeella aiottua viljelyvuotta edeltävän vuoden syyskuuna. Lomake on Eviran kotisivuilla. Se palautetaan sähköpostilla osoitteeseen viljelystarkastus@evira.fi.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Näytteenotto teetetään pääsääntöisesti viimeistään istuttamista edeltävänä syksynä. Ankeroistarkastus voidaan tehdä jopa useita vuosia aikaisemminkin, sillä se ei vanhene ennen kuin pellossa viljellään tai varastoidaan seuraavan kerran perunaa tai muuta peruna-ankeroisen isäntäkasvia.

Evira suosittelee, että tarkastuttajat tilaisivat maanäytteenoton koko peruslohkolle.

Lainsäädännön mukaan, jos siemenperunaa viljellään kaksi vuotta peräkkäin (mahdollista tärkkelysperunalajikkeilla), on peruna-ankeroiset tutkittava ennen kumpaakin kasvukautta. Jos pellossa kasvaa tai varastoidaan perunaa, voidaan näytteenotto tehdä vasta sadonkorjuun tai varastoinnin jälkeen.

Poikkeuksellisesti voidaan maanäyte ottaa myös viljelyvuoden keväällä, jolloin sekä näytteenotto että määritys tehdään kiireellisinä ja toimenpiteistä peritään maksuasetukseen kirjattu korotettu maksu. Myös tällöin maanäytteenottotilaukset lähetetään Eviraan. On huomattava, että viljelijä vastaa siitä, että siemenperunaa ei istuteta ennen tulosten valmistumista

Siemenperunan viljelystarkastuksen edellytyksenä on hyväksytty peruna-ankeroistutkimus.

9.2 Maanäytteen ottaminen korkealuokkaisen siemenperunan tuotantoalueella

Limingan ja Tyrnävän alueella ankeroisnäytteenotossa käytetään näytekokona aina 200 ml/ha viljelyhistoriasta tai mahdollisesti viljelykierrossa olevasta ruokaperunan viljelystä huolimatta.

Näytteen on oltava kuitenkin aina vähintään 100 ml.

9.3 Maanäytteen ottaminen muulla alueella

Maanäytteen vakiokoko on 1 500 ml/ha, joka muodostuu vähintään 100 osanäytteestä/ha. Sitä käytetään kuitenkin vain silloin kun pellolla on viljelty muuta perunaa kuin siemenperunaa joinakin tarkastusta edeltävinä kuutena kasvukautena eikä pelolta ole kyseisinä vuosina tutkittu peruna-ankeroista. Peruna-ankeroiskartoitus katsotaan viralliseksi tarkastukseksi.

Pienempää näytekokoa 400 ml/ha voidaan käyttää silloin, kun 1 500 ml:n näytekokoa on käytetty jo kahdeksalla hehtaarilla muun perunan kuin siemenperunan jälkeen. Sen jälkeen voidaan käyttää 400 ml/ha näytekokoa. Tässä tapauksessa näytekokoa ei voida enää pienentää näytekokoon 200 ml/ha.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Peruskokona 400 ml/ha voidaan käyttää silloin, kun viljelykierrossa on vain siemenperunaa tai lohkoja, joissa muun perunan viljelystä on kulunut enemmän kuin kuusi vuotta. Tällöin alennettua näytekokoja 200 ml/ha voidaan käyttää 4 ha:n jälkeen.

Alennettuja näytekokoja 400 ml/ha (jos muuta perunaa) tai 200 ml/ha (vain siemenperunaa) voidaan käyttää tilalla niin kauan kuin peruna-ankeroisia ei löydy tilalta. Esimerkiksi näytteenottoa seuraavana vuonna jatketaan suoraan 200 ml:n näytteillä, jos ei ankerioisia tai kystia ole löytynyt.

Näytekoko kerrotaan sen alueen pinta-alalla, josta näyte otetaan. Esimerkiksi jos näyte otetaan 2,5 ha:lta ja näytekoko on 400 ml/ha, näytteen kokonaismäärä on 2,5 ha x 400 ml = 1 000 ml.

Näytteen on oltava kuitenkin aina vähintään 100 ml.

Esimerkki 1. Uusi siemenperunatila (HG-alueen ulkopuolella)

Siemenperunatuotannon aloittaa uusi tila, jolla ei ole viljelty perunaa yli kuuteen vuoteen. Ensimmäiseltä neljältä hehtaarilta otetaan maata 400 ml/ha ja seuraavilta hehtaareilta 200 ml/ha.

Jos tällaisella uudella siemenperunatuotantoa aloittavalla tilalla olisi viljelty ruokaperunaa lähimmän kuuden vuoden aikana ja ankerioistutkimukset olisi tehty eikä ankerioisia olisi löytynyt, menettelytapa olisi samanlainen.

Jos taas tällaisella tilalla olisi viljelty ruokaperunaa lähimmän kuuden vuoden aikana eikä ankerioisia olisi tutkittu, tilanne olisi toisenlainen. Tällöin otettaisiin ensimmäisiltä kahdeksalta hehtaarilta maanäytettä 1500 ml/ha ja seuraavilta hehtaareilta 400 ml/ha. Pienempiin eli 200 ml/ha ei voida siirtyä ensimmäisellä näytteenottokerralla, mutta myöhemmin vuosina se on mahdollista.

Esimerkki 2. Vanha siemenperunatila (HG-alueen ulkopuolella)

Maanäytettä otetaan 200 ml/ha, koska on jo päästy alempiin näytekokoihin aikaisempien tuotantovuosien vuoksi.

Jos vanhalle siemenperunatuotantoa harjoittavalle tilalle tulee vuokralohko siementuotantoon, on vuokralohkon viljelyhistoria selvitettävä. Jos perunaa tällaisella lohkolta ei ole viljelty lähimmän kuuden vuoden aikana, voidaan maanäytettä ottaa myös tältä lohkolta 200 ml/ha. Jos lohkolta olisi viljelty ruokaperunaa lähimmän kuuden vuoden aikana ja tutkimuksissa ankerioisia ei ole löytynyt, voidaan maata ottaa myös 200 ml/ha.

Jos ruokaperunaa olisi viljelty lähimmän kuuden vuoden aikana ja ankerioisia ei ole tutkittu, on maata otettava 1500 ml/ha tältä lohkolta.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Aina sellaisen lohkon tullessa siemenperunaviljelyyn, jossa on ollut muuta perunaa kuin siemenperunaa, käytetään aluksi näytekoko 1 500 ml/ha.

Poikkeukset:

1. näytekoko 400 ml/ha (tai 200 ml/ha) riittää, jos muun perunan viljelystä on kulunut yli 6 vuotta
2. näytekoko 400 ml/ha (tai 200 ml/ha) riittää, jos perunan viljelystä on kulunut alle 6 vuotta ja lohkolta on tutkittu ankeroiset siemenperunan ohessa tai ruokaperunan kartoitusnäytteenä.

9.4 Peruna-ankeroisen laboratoriotutkimus

Näytteiden lähettäminen on tarkastuttajan vastuulla. Laboratoriotutkimuksia varten kaikki näytteet lähetetään Eviran Loimaan toimipaikkaan. Kasvintuhoojamääritysten varmistamiseksi voi Evira jatkolähettää näytteitä Eviran kasvintuhoojalaboratorioon Helsinkiin.

Koko maanäyte tutkitaan. Peruna-ankeroisen kystat erotetaan maasta pesemällä ja ne tunnistetaan mikroskoopilla. Tarvittaessa tehdään elävyysvärjäys ja lajinmääritys molekulaarisin menetelmin.

Siemenperunatuotannon edellytyksenä on, ettei pellossa todeta peruna-ankeroista.

Jos tilalla todetaan peruna-ankeroista, siitä seuraavat jatkotoimenpiteet toteutetaan kasvinterveylainsäännön mukaisesti Eviran kasvinterveyden valvonnassa.

9.5 Muun perunan tuotanto ja peruna-ankeroiset

Jos siemenperunavarastossa säilytetään tai käsitellään muuta perunaa kuin siemenperunaa, on tämän muun perunan maanäytteistä testattava peruna-ankeroinen.

10 VAALEA RENGASMÄTÄ, TUMMA RENGASMÄTÄ JA VIRUSTAUDIT

10.1 Vaalea rengasmätä-, tumma rengasmätä- ja virusnäytteenotto

Valtuutettu tarkastaja tilataan ottamaan syksyllä siemenperunan raakasadosta näytteet virus- ja rengasmätätutkimuksia varten. Näytteenotto tilataan Eviran lähettämällä Excel-koontilistalla, johon on kerätty kaikki tarkastuttajan ko. vuonna tarkastuttamat viljelykset. Tarkastuttaja palauttaa listan täydennettynä Eviraan (viljelystarkastus@evira.fi). Näyte voidaan kerätä pellolta varren hävityksen ja noston välisenä aikana, ottaa varastoa täytettäessä tai lopullisesta varastosta.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Pääsääntöisesti näytteestä tutkitaan sekä vaalea että tumma rengasmätä, mutta jos kyseessä on oman siemenen tuotanto ilman markkinointia tai tärkkelysperunan sopimustuotannossa tapahtuva siemenperunan lisäys, tutkitaan näytteestä vain vaalea rengasmätä. Jos kyseessä on muu peruna, joka varastoidaan samaan varastoon siemenperunan kanssa, niin myös tällaisessa tapauksessa muusta perunasta otetusta näytteestä tutkitaan vain vaalea rengasmätä.

Näyte on voitava ottaa koko erästä ja tarvittaessa näytteenottaja voi pyytää pakkaajaa siirtämään laatikoita. Pakkaaja huolehtii siitä, että turvallinen näytteenotto on mahdollista.

Virusnäyte on 200 mukulaa/viljelys. Rengasmätänäyte on 200 mukulaa alkavaa 3,00 hehtaaria kohti. Käytännössä 6,5 ha viljelykseltä (siemenluokka esimerkiksi unionin E) otetaan laboratoriotutkimuksia varten 600 mukulaa. Yksi rengasmätänäyte ja virus-testinäyte muodostavat yhdistelmänäytteen, loput rengasmätänäytteistä ovat erillisiä. Esimerkin 6,5 hehtaarilta tulee 3 osanäytettä, yksi yhdistetty virus- ja rengasmätänäyte (200 mukulaa/säkki) ja kaksi rengasmätänäytettä (200 + 200 mukulaa), mikä on kaikkiaan yhteensä 600 mukulaa.

Esiperussiemenestä ja perussiemenestä testataan Y-virus. Sertifioituja siemenluokkia unionin A ja unionin B ei testata. Kuusi virusta (Y-, A-, X-, S-, M- ja kierrelehtisyysvirus (PLRV) testataan esiperussiemenen ensimmäisestä peltosukupolvesta tai esiperus- tai perussiemenestä, jonka kantasiemen on peräisin toisesta EU-maasta. Esiintymä saa olla enintään 0 prosenttia kutakin virusta.

10.2 Näytteiden käsittelyjärjestys

Evira suosittelee, että näytteet toimitetaan Eviran Loimaan toimipaikkaan siinä järjestyksessä kuin siemenperunan lajittelu ja pakkaaminen on suunniteltu. Kiireisimpien toimituserien näytteet lähetetään ensimmäiseksi.

Jos analyysi halutaan tehtävän kiireellisenä, kiireellisyys merkitään säkin päälle ja lisäksi toimitetaan erillinen lista ensisijaisista näytteistä. Kiireellisiksi merkityistä näytteistä peritään voimassa olevan hinnaston mukainen lisämaksu.

10.3 Muun perunan rengasmätätetit

Lainsäädännön mukaan, jos siemenperunavarastossa varastoidaan muuta perunaa kuin siemenperunaa, on tälle muulle perunalle tehtävä myös vaalean rengasmädän testaus. Lyhyt varastointiaika ei mahdollista poikkeusta tähän sääntöön.

Pakkaajaa pyydetään välittömästi ilmoittamaan näytteenottajalle, että hänen varastossaan on tällaista muuta perunaa ja tilaamaan näytteenotto.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

10.4 Rengasmätätutkimukset laboratoriossa

Vaalea rengasmätä ja tumma rengasmätä testataan immunofluoresenssi (IF) -menetelmällä. Testimenetelmä perustuu vasta-aineisiin, jotka tunnistavat taudinaiheuttajan. Jos ensimmäisen testin perusteella voi epäillä, että näytteessä on rengasmätää, näyte lähetetään jatkotutkimuksiin.

10.5 Virustutkimukset laboratoriossa ja laatuvaatimukset

Virukset testataan vasta-aineisiin perustuvalla ELISA-menetelmällä. Perunoita kasvatetaan testiä varten kasvihuoneessa, joten virustestien vähimmäiskesto on syksyllä kuusi viikkoa ja keväällä neljä viikkoa.

Siemenperunan mukulasadon laboratoriotutkimuksessa virustauteja saa esiintyä enintään (%).

Virus	Esiperussiemen		Perussiemen		
	Unionin PBTC	Unionin PB	Unionin S	Unionin SE	Unionin E
Y	0	0	1	1	2

A, X, S, M ja PLRV virussaastunta testataan siemenerein kanta-aineistosta polveutuvasta lisäysaineistosta sen tullessa ensimmäisen kerran virallisen tarkastuksen piiriin avomaan tuotannossa. Esiintymä saa tällöin olla enintään 0 prosenttia kutakin virusta.

10.6 Virusten uusintatestit

Jos tarkastuttaja on tyytymätön virustestin tulokseen, Eviran ohjeen mukaan on mahdollista tilata uusintatutkimus. Uusintanäytteen voi ottaa raakaerästä erikseen lohkoittain tai kantasiemenen mukaan, jos tieto on merkitty varastolaatikoihin. Virallinen näytteenottaja ottaa uuden suuremman näytteen (400 mukulaa). Tarkastuttaja ilmoittaa, mitkä virukset hän haluaa testattavan uudelleen. Uusi tulos kumoaa vanhan tuloksen, oli tulos sitten parempi tai huonompi kuin aikaisemmasta näytteestä saatu tulos.

10.7 Raakaerien siirtäminen

Evira ohjeistaa, että raakaerän ostajan tulisi selvittää, onko virus- ja rengasmätänäytteet otettu ennen raakaerän siirtämistä toiseen pakkaamoon. Jos tutkittu näyte ei edusta koko viljelyksen satoa, on siirretystä osasta tehtävä erikseen rengasmätä- ja virustestit.

10.8 Virukset sekä poikkeavat ja vieraat lajikkeet jälkeläissukupolven kasveissa

Lainsäädäntö katsoo, että virusten määrää tulee rajoittaa myös seuraavassa peltosukupolvessa. On tärkeää huomata, että alimmassakaan siemenluokassa viruksia ei saa esiintyä yli 10 %. Evira voi tutkia riskinarvioinnin perusteella valvontanäytteitä.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Ensimmäisen jälkeläissukupolven kasveissa sellaisten kasvien lukumäärä, joilla esiintyy virustaudin oireita tai poikkeavia ja vieraita lajikkeita.

	Esiperussiemen		Perussiemen			Sertifioitu siemenperuna	
	Unionin PBTC	Unionin PB	Unionin S	Unionin SE	Unionin E	Unionin A	Unionin B
Virustauti enintään %	0,0	0,5	1,0	2,0	4,0	8,0	10,0
Poikkeavia ja vieraita lajikkeita enintään %	-	-	0,25	0,25	0,25	0,5	0,5

11 PAKKAUSLUPA JA TIEDOSTOJEN PITO**11.1 Pakkauslupa**

Pakkauslupaa myönnettäessä Evira varmistaa, että yrityksen toimintaedellytykset, kuten tilat, laitteet, henkilökunnan ammattitaito ja kirjanpito ovat kunnossa.

Siemenlainsäädännön mukaan siemenperunaa pakkaavalla pakkaamolla on oltava voimassa oleva pakkauslupa. Pakkauslupaa on haettava kirjallisesti Evirasta.

Pakkauslupa on voimassa enintään 5 vuotta kerrallaan. Lupa voidaan myöntää lyhyemmäksi ajaksi erityisesti silloin, kun pakkaamon tekniikka tai toimintatavat edellyttävät korjaamista. Lupa haetaan Evirasta saatavalla lomakkeella ja sitä on haettava uudestaan viimeistään 3 kk ennen voimassaoloajan päättymistä.

Jos siemenperuna tarkastetaan ja sertifioidaan markkinoitavaksi EU:n ulkopuoliseen maahan (esimerkiksi Venäjä tai Turkki), siemenperunan tulee täyttää siemenperunan markkinointiasetuksen vaatimukset pakkausluvan, ilmoitusvelvollisuuden, tiedoston pitämisen osalta.

Evira järjestää koulutusta pakkaamohenkilökunnalle. Evira testaa pakkaamon vastuuhenkilöiden ammattitaidon ennen pakkausluvan myöntämistä.

Evira julkaisee kotisivuillaan listaa siemenpakkaamoista, joilla on voimassaoleva pakkauslupa.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

11.2 Pakkaamokatselmus

Pakkausluvan myöntämistä edeltää pakkaamokatselmus, jonka suorittavat erikseen valtuutetut henkilöt. Katselmuksesta laaditaan pöytäkirja. Lupa myönnetään lupahakemuksen, katselmuspöytäkirjan ja todetun ammattipätevyyden perusteella.

Siemenkauppalaan mukaisesti luvan edellytyksenä on, että hakijan käytettävissä on riittävät laitteistot ja muu varustus sekä ammattitaitoinen henkilökunta kylvösiemenen siemenerien saattamiseksi markkinointikelpoiseksi.

Siemenperunan kauppaa koskevan asetuksen mukaan seuraavat kohteet pakkaamon toiminnassa täytyy olla asianmukaisesti järjestetty:

- siemenperunaerien pito erillään;
- näytteenotto;
- siemenperunan viljely, jos pakkaamo myös itse tuottaa siemenperunaa;
- siemenperunan raakaerien hankinta ja käyttö;
- lajittelukirjanpito ja erien käytön kirjanpito;
- siemenperunan raakaerien merkitseminen;
- valmiiden erien merkitseminen;
- siemenperunaerien kauppakunnostaminen;
- pakkaaminen;
- vakuustodistusten kiinnittäminen ja vakuustodistusten painaminen;
- vakuuskirjanpito (siltoin kun painetaan itse vakuudet,)
- varastointi ja varastokirjanpito;
- tarkastus- ja työskentelytilat;
- pakkaamon tilojen, laitteiden ja varastolaatikoiden pesu ja desinfiointi ennen uuden sadon vastaanottamista;
- muun perunan varastoinnissa huomioitavat vaatimukset; ja
- vaatimustenmukainen vaaka.

Siemenpakkaamoissa myyntipakkausten hinnan määrittämiseen käytettävien vaakojen tulee olla tyyppihyväksytyjä ja niissä on oltava voimassa oleva vakaas. Käytännössä jokaiselle pakkaamossa valmistettavalle pakkauskoolle tulee olla riittävällä tarkkuudella mittaava vaaka.

Vakaasvelvoite perustuu vakaaslakiin (219/1965) ja vakaasasetukseen (370/1992) ja niiden nojalla annettuihin teknisiin säädöksiin. Lain mukaan sellaiset mittausvälineet on vaaittava, joita käytetään taloudellisen edun määrittämiseen yleisessä kaupassa ja liikkeessä sekä yleisellä myyntipaikalla. Mittauslaitteita valvoo Suomessa Turvateknii-kan keskus (TUKES) ja vakauksista ja tyyppitarkastuksista vastaa tarkastuslaitos In- specta Tarkastus Oy.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

11.3 Elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuus

Lainsäädännön mukaan kylvösiemenen pakkaajalla, markkinoijalla, maahantuojalla ja maastaviejällä on velvollisuus ilmoittaa toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista muutoksista Eviraan. Ilmoituksesta on käytävä ilmi elinkeinonharjoittajan nimi, toimipaikka, yhteystiedot sekä toiminnan luonne ja laajuus.

Toiminnan aloittamista koskeva ilmoitus on toimitettava Eviraan vähintään 7 päivää ennen toiminnan aloittamista. Toiminnan lopettamista tai toiminnassa tapahtuvia muutoksia koskeva ilmoitus on toimitettava viivytyksettä. Lomake on saatavissa Eviran kotisivuilta.

11.4 Tiedostonpito

Tiedostonpito on olennainen osa elinkeinonharjoittajan toimintaa. Sen tärkein tavoite on pystyä jäljittämään siemenperunaerän alkuperä.

Lainsäädännön mukaan siemenperunapakkaamon on pidettävä tiedostoa kaikista siemenperunan kauppaeristä ja säilytettävä sitä tarkastusta varten vähintään 3 vuotta. Pakkaamon on säilytettävä osana tiedostoa siemenperunan raakaeriä koskevat viljelystarkastuspäätökset, vastaanottotiedot ja varastokirjanpito. Lisäksi Evira ohjeistaa säilyttämään tutkimustodistukset ja sertifiointipäätökset.

Tiedoston on oltava ajan tasalla ja siihen on merkittävä eräkohtaisesti seuraavat tiedot:

Kauppaerää myytäessä

- myyjä
- kauppaerän merkki
- ensimmäisen ostajan nimi ja yhteystiedot
- kauppaerän paino/myyty määrä
- toimituspäivä

Kauppaerää ostettaessa

- myyjä
- kauppaerän merkki
- kauppaerän paino/ostettu määrä
- toimituspäivä

Evira ohjeistaa, että vastaanotot ja toimitukset kirjataan kauppaeräkohtaisesti tiedostoon siten, että niillä on yhteys liikekirjanpitoon. Siementä edelleen markkinoitessa kauppaerien numerot merkitään lähetysluetteloon ja myyntilaskuun.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Siemenperuna-asetuksen mukaan vähittäismyyntiliikkeiden tiedostonpitovelvollisuus ei koske siemenperunan osalta 25 kg ja sitä pienempiä pakkauksia.

12 TOIMINTA SIEMENPERUNAPAKKAAMOSSA

12.1 Siemenperunapakkaamo

Lainsäädännön mukaan siemenperunan pakkaamon on pidettävä siemenperunaerät erillään, jotta sekaannuksia ei pääse tapahtumaan. Pakkaamon tulee pitää kirjanpitoa lajittelusta ja erien käytöstä.

Lainsäädännössä määrätään, että siemenperunaa saa varastoida, lajitella ja pakata vain sellaisessa pakkaamoyksikössä, jonka koneilla ja laitteilla käsitellään vain virallisesti tarkastettua siemenperunaa sekä sellaista muuta perunaa, jonka kantasiemen on vähintään sertifioitua siemenperunaa ja jonka näytteet on peruna-ankeroisen ja rengasmädän laboratoriotestauksessa todettu puhtaksi.

Rengasmätätestinäytteet on otettava muusta perunasta, vaikka se olisi vain hyvin lyhyenkin ajan samassa varastossa siemenperunan kanssa. Evira suosittelee, että näyte otetaan joko ennen varastoon toimittamista tai heti sen saavuttua varastoon. Siemenperunan pakkaaja kutsuu virallisen näytteenottajan ottamaan näytteen ennen perunan toimittamista eteenpäin.

12.2 Tarkastajien ja näytteenottajien työturvallisuus

Toimijoiden on kiinnitettävä huomiota työsuojelulainsäädännön mukaan tarkastajien työturvallisuuteen pakkaamon toiminnassa. Näytteenottoa varten perunalaatikat voidaan esimerkiksi laskea trukilla maantasoon. Henkilöiden nostaminen muulla kuin siihen tarkoitukseen suunnitellulla ja valmistetulla henkilönostimella on kielletty. Tikkaiden on oltava kiinnitettyinä niin, että ne eivät pääse liikkumaan.

Mikäli tarkastaja joutuu liikkumaan varastolaatikoiden päällä, laatikoiden päällä pystysuunnassa tulee olla vapaata tilaa vähintään 1,5 m. Varaston tehokkaasta ilmanvaihdosta tulee huolehtia myös näytteenoton aikana. Varaston henkilökunta avustaa tarvittaessa tarkastajaa.

Tarkastajien käytössä on oltava lämmin ja valoisa työtila, jossa voi käsitellä peruna-näytteitä.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

12.3 Siemenperunan peittäminen

Siemenperuna voidaan markkinoida hyväksytyllä peittäusaineella käsiteltynä. Siemenperunan peittäamisessä pitää noudattaa voimassaolevaa kasvinsuojeluaine- ja työturvallisuuslainsäädäntöä. Siemenperunapakkaukseen ja vakuustodistukseen tulee merkitä käytetty peittäusaine.

12.4 Pakkausmateriaali

Pakkausmateriaalin on oltava puhdasta. Jos pakkausmateriaali on ollut kosketuksissa perunaan, maa-ainekseen ym., riski mahdollisten kasvintuhoojien leviämiseen kasvaa.

Säilytyslaatikot ja pakkaamolaitteet on desinfioitava säännöllisesti ja huolellisesti.

12.5 Kauppaerän muodostaminen

Lainsäädäntö edellyttää, että kauppaerät on erotettava toisistaan ja käytännössä tämä tapahtuu varustamalla jokainen kauppaerä kauppaeränmerkillä. Kauppaeränmerkin avulla siemenperunaerä voidaan jäljittää viljelykselle ja edellisiin sukupolviin.

Evira ohjeistaa, että kauppaerämerkki annetaan siemenerialle siinä vaiheessa, kun raakaerä on kunnostettu ja erä muodostettu. Kauppaeränmerkki muodostuu kahdesta väliiviivan toisistaan erottamasta lukusarjasta. Ensimmäinen luku on Eviran antama pakkaamon tunnus. Väliiviivan jälkeen tulevan luvun kaksi ensimmäistä numeroa ilmaisee ensimmäisen tarkastuksen vuoden ja muut numerot muodostavat pakkaamokohtaisen eränumeron. Kauppaeränmerkin loppuosa voi sisältää myös kirjaimia. Evira suosittelee lisäämään maatunnuksen FI pakkaamotunnuksen eteen.

Esimerkki kauppaerän numeron muodostamisesta:

FI1000-17001, seuraava erä **FI1000-17002** jne.

FI = maatunnus

1000 = pakkaamonumero

17 = tarkastuskautta osoittava tunnus tarkastuskaudella 1.7.2017 - 30.6.2018 eli kesän **2017** sadolle

001 = pakkaamon erälle antama juokseva tunnus

Samaa kauppaeränmerkkiä ei voi antaa toiselle erälle, vaikka erä olisi toista kasvilajia. Saman lajikkeen ja saman siemenluokan, mutta eri kokoluokan kauppaerille on annettava omat kauppaeränmerkit.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

12.6 Myyntipakkauksen sulkeminen

Lainsäädännön mukaan pakkaus on suljettava ja sinetöitävä käyttämättömällä vakuustodistuksella. Vakuustodistus on kiinnitettävä pakkaukseen niin, ettei pakkausta voi avata särkemättä tai jättämättä jälkiä vakuustodistukseen. Vakuustodistus on kiinnitettävä ompeleen alle tai sinetin taakse.

Lainsäädännön mukaan vakuuslipukkeet on kiinnitettävä virallisen valvonnan alaisena.

Eviran ohjeistaa, että pakkaaja voi itse kiinnittää vakuuslipukkeet pakkauksiin.

Jos vakuustodistusten kiinnityksessä havaitaan pakkaamossa puutteellisuuksia, voi Evira tehdä määräaikaisen päätöksen, jonka perusteella Eviran valtuuttamat henkilöt kiinnittävät kaikki vakuudet maksullisesti.

12.7 Siemenperunan myynti varastolaatikoissa

Lainsäädännön mukaan Evira voi sallia suoraan lopulliselle käyttäjälle toimitettavan siemenperunaerän myynnin. Erän mukaan liitetään vakuustodistus.

Evira ohjeistaa, että siemenperunan voi toimittaa suoraan lopulliselle käyttäjälle idätys- tai kuutionlaatikoissa tai konteissa, joita ei ole suljettu ja sinetöity. Erän mukaan liitetään alkuperäinen vakuustodistus.

Irtotavaran myynnistä ilmoitetaan vakuustodistusten tilauksen yhteydessä tilauslomakkeella. Evira valvoo myyntiä.

Myyjän edun mukaista on epäselvyyksien välttämiseksi merkitä myyntiasiakirjoihin, että kyseessä on irtotavaran toimittaminen siemenperunan loppukäyttäjälle.

12.8 Erien yhdistäminen

Evira on tulkinnut lainsäädäntöä siten, että eri viljelijöiden viljelyksiltä peräisin olevan siementavaran yhdistäminen samaan kauppaerään ei ole sallittua. Kasvinterveyskysymysten takia on tärkeää pystyä jäljittämään siemenperunan alkuperä.

Edelleen Evira tulkitsee, että saman tilan saman lajikkeen viljelysten sadon yhdistäminen on mahdollista. Siemenluokka määräytyy alemman siemenluokan mukaiseksi.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

13 VAKUUSTODISTUKSET JA SINETIT

13.1 Vakuustodistus/kasvipassi

Vakuustodistuksesta (liite 2.) tunnistaa virallisesti tarkastetun ja hyväksytyyn eli sertifioidun siemenen. Kaudella 2016-2017 on käytössä yhtä aikaa uutta ja vanhaa vakuustodistusmallia.

Lainsäädännön mukaan vakuustodistus eli pakkaukseen kiinnitettävä lipuke on esiperussiemenellä valkoinen ja violetti lävistäjä, perussiemenellä valkoinen ja sertifioidulla siemenellä sininen.

Siemenperunan vakuustodistus toimii samanaikaisesti kasvipassina, johon on merkitty perunatuottajan kasvinsuojelurekisterinumero.

Vakuustodistukset on Evirassa sarjanumeroitu 1.1.2017 alkaen toiminnan valvomiseksi. Tämä ei edellytä mitään lisätoimenpiteitä pakkaajalta.

Vakuustodistus on virallinen asiakirja. Pakkaaja ei saa tehdä vakuustodistuksiin omia merkintöjä.

Vakuustodistukseen merkitään lainsäädännön mukaan seuraavat tiedot:

- 1) "Euroopan talousyhteisön säännösten mukaisesti sertifioitua siemenperunaa"
- 2) Elintarviketurvallisuusvirasto, Suomi
- 3) Virallinen sarjanumero
- 4) Kauppaerän numero
- 5) Sulkemiskuukausi ja vuosi
- 6) Laji ja lajike
- 7) Tuotantomaa
- 8) Siemenperunaluokka ja tarvittaessa siemensukupolvi
- 9) Siemenperunan koko mm
- 10) Pakkauksen nettopaino
- 11) Kasvinsuojelurekisterin numero

Lisäksi vakuustodistuksessa on merkittynä EU:n suoja-alueet vaarallisten tuhoojien suhteen sekä pakkaamon nimi.

13.2 Varastotarkastuksen tai vakuustodistusten tilaaminen

Varastotarkastus ja vakuustodistukset tilataan Evirasta. Tilaamiseen käytetään siihen suunniteltua lomaketta. Sen voi lähettää sähköpostilla osoitteeseen vakuus@evira.fi.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Aikaisemmasta käytännöstä poiketen varastotarkastusta varten ei tarvitse tilata vakuuksia. Tästä lähtien vakuuspainosta tilataan lomakkeella joko pelkkä varastotarkastus tai vakuudet. Vakuustilaus sisältää varastotarkastustilauksen. Vakuudet voi tilata myös myöhemmin.

Vakuustodistukset painetaan tilausjärjestyksessä. Mikäli lipukkeet painetaan asiakkaan pyynnöstä kiireellisenä, tehdään työ heti. Normaalin toimitushinnan lisäksi peritään voimassa olevan hinnaston mukainen käsittelymaksu.

Jos haluaa vakuustodistukset postitettavan pikalähetyksenä, tilaajalta peritään toimituskuluja voimassa olevan hinnaston mukaisesti.

Tarvittaessa vakuustodistukseen voidaan painaa asiakkaan tilaama viivakoodi.

13.3 Vakuustodistusten tulostaminen pakkaamalla

Siemenperunapakkaamo voi myös itse tulostaa vakuustodistukset. Tämä edellyttää, että toimija hakee Eviralta pakkausluvan laajennusta. Pakkaamon pitää myös itse hankkia tulostuslaite ja vakuusmateriaali.

Kun toimija tulostaa itse vakuustodistukset, toimija tekee Loimalle edelleen vakuustilauksen ja Evira tekee vakuuksien kuvat valmiiksi. Vakuuksien tiedot siirretään nettipalveluun, josta toimija voi noutaa tiedot ja tulostaa vakuudet itse haluamaansa aikaan. Vakuuksia pystyy tulostamaan vain tilattu määrä.

13.4 Ylimääräisten ja käyttämättömien vakuustodistusten palautus

Pakkauskoon tai siemenluokan muutoksista sekä muuten käyttämättä jääneet vakuustodistukset tulee palauttaa 30.6. mennessä Eviran vakuuspainoon.

Kauppaerät, joita ei ole vakuustodistustilauksesta huolimatta muodostettu, on ilmoitettava peruutetuiksi 30.6. mennessä Eviran vakuuspainoon sähköpostiosoitteella vakuus@evira.fi.

13.5 Vakuustodistukset vientieriin

Vientitilanteissa on vakuustilauksen yhteydessä mainittava, että kyseessä on vientierä, koska kuluvalle kaudella on käytössä edelleen erillisiä vientiin tarkoitettuja vakuuksia. Kun siirrytään kokonaan uuden vakuusmallin käyttöön, siinä kaikki tekstit on sekä suomeksi että englanniksi ja erillisestä vientimateriaalista luovutaan.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

13.6 Toimittajan vakuustodistus

Lainsäädännön mukaan markkinoitaviin eriin pakkaamo voi itse painaa toimittajan vakuustodistukset enintään 10 kg painoisiin pakkauksiin. Lupa koskee vain sertifioiduja siemenluokkia. Toimittajan vakuudella varustettuja pakkauksia saa markkinoida ainoastaan Suomessa.

Toimittajan vakuustodistukseen merkitään seuraavat asiat:

- 1) "Toimittajan vakuustodistus"/EU-kasvipassi"
- 2) Kauppaerän numero
- 3) Toimittajan nimi
- 4) Sulkemiskuukausi ja vuosi
- 5) Laji ja lajike
- 6) Tuotantomaa
- 7) Siemenperunaluokka
- 8) Siemenperunan koko mm
- 9) Pakkauksen nettopaino
- 10) Kasvinsuojelurekisterin numero

"Saa markkinoida ainoastaan Suomessa".

Toimittajan vakuustodistukseen voidaan sisällyttää myös muita tietoja. Toimittajan vakuustodistuksen väri on sama kuin kyseistä siemenperunaluokkaa vastaavan virallisen vakuustodistuksen väri. Toimittajan vakuustodistuksessa ei saa olla viranomaisiin viittaavia merkintöjä, jotka aiheuttavat sekaantumisvaaran viralliseen vakuuteen.

Evira ohjeistaa, että jos pakkaamolla on oikeus painaa itse toimittajan vakuuksia, on pakkaamolla oltava tarvittavat laitteet vakuuksien painamiseen. Lisäksi pakkaamossa on oltava nimetty vastuuhenkilö, joka painaa vakuustodistukset.

Evira ohjeistaa, että toimittajanvakuuksia saa painaa vain erän kokoa vastaavan määrän (pakkauskoko x pakkausten lukumäärä = erän koko). Pakkaamossa pidetään painetuista toimittajan vakuuksista kirjanpito. Kirjanpitoa säilytetään 5 vuotta.

Kirjanpitoon kirjataan seuraavat tiedot:

- kauppaerä
- laji
- lajike
- peittäusaine tarvittaessa
- painamispäivämäärä
- pakkauskoot
- painajan kuittaus.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Jos toimittajan vakuuksia painetaan samalle erälle useana päivänä, on jokaisesta painamistapahtumasta löydyttävä merkinnät kirjanpidosta.

13.7 Luonnonmukaisesti tuotettu siemenperuna

Luonnonmukaisesti tuotettua siemenperunaa pakkaavan pakkaamon on kuuluttava luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään. Valvontajärjestelmään liittämistä ja sen vaatimista tarkastuksista vastaa Evira.

Luonnonmukaisesti tuotetun siemenperunan laatuvaatimukset ovat samat kuin tavanomaisesti tuotetulla siemenperunalla. Kun siemenperuna on hyväksytty myös luonnonmukaisen alkutuotannon tarkastuksessa, lisätään vakuustodistukseen valvojan viranomaisen tunnus FI-EKO-201 sekä maininta ”luonnonmukaisesti tuotettu”.

13.8 Geneettisesti muunnetun lajikkeen merkitseminen

Geneettisesti muunnetun lajikkeen siemenperunasta on vakuustodistuksessa tai toimittajan vakuustodistuksessa sekä pakkauksessa tai pakkauksen sisällä ilmoitettava, että lajiketta on muunnettu geneettisesti.

13.9 Muut vakuustodistukseen merkittävät asiat

Vakuustodistukseen tai toimittajan vakuuteen on merkittävä tieto perunan kemiallisesta käsittelystä eli siemenperunan peittaamisesta.

Itämisen estävillä aineilla käsiteltyä perunaa ei saa markkinoida siemenperunaksi.

13.10 Sinetit

Lainsäädännön mukaan siemenpakkaus on suljettava siten, ettei sitä pysty avaamaan rikkomatta sinetöintiä. Käytännössä tämä tarkoittaa joko tarra- tai ommeltavien vakuuksien käyttämistä tai riippulipukkeiden ja sinetin käyttämistä siten, että lipuke jää sinetin taakse. Jälkimmäistä käytetään erityisesti suursäkeissä.

Eviran vakuuslipukepainosta voi tilata muovisia, nippusidetyyppisiä sinettejä. Sinetit on numeroitu juoksevalla numerolla.

Eviran ohjeen mukaan pakkaamon on säilytettävä sinettejä huolellisesti. Käytetyistä sineteistä pidetään kirjaa merkitsemällä muistiin kuhunkin kauppaerään käytetyt sinettinumerot, käytetty pakkauskoko ja sinetin kiinnittämispäivämäärä.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

14 VARASTOTARKASTUS

Varastotarkastuksessa Eviran valtuuttama tarkastaja tekee mukuloille silmämääräisen tarkastuksen, jossa arvioidaan erilaisten vioitusten ja kasvitautien esiintymistä ja kokoluokkavaatimusten täyttymistä.

14.1 Varastotarkastustilat

Pakkaamon on järjestettävä asianmukaiset työskentelytilat tarkastajille. Tilan tulee olla lämmin ja valoisa ja siellä on oltava käytettävissä työpöytä perunanäytteiden leikkaamista varten. Pakkaamolla olisi hyvä olla tarkastajien käytössä vaaka, jolla voi punnita 100 g tarkkuudella 10 - 50 kg suuruisia mukulanäytteitä.

14.2 Varastolaatikoiden merkitseminen

Pakkaamo vastaa siitä, että varastolaatikat tai muut vastaavat pakkaukset on merkitty erottuvasti. Vakuustodistuksia käytetään vain pakkauksissa, joissa siemenperunaa markkinoidaan, ei välivarastolaatikoissa. Pakkaamolla on oltava merkintäjärjestelmä, jolla lajittelemattomat, lajitellut, tarkastetut ja jätteet erottuvat toisistaan. Apuna voi käyttää esimerkiksi väri- tai viivakoodeja.

Jokaisessa varastolaatikossa on oltava vähintään seuraavat tiedot

- viljelystarkastusnumero raakaerään ja kauppaerän numero tarkastettuun tavararaan
- lajike
- siemenluokka
- pakkauksen juokseva numero tarkastetun tavararan laatikoissa
- tarvittaessa käsittelyn vaihe (esim. "tarkastettu")

14.3 Varastotarkastuksen edellytykset

Lainsäädännön mukaan siemenperuna on aina varastotarkastettava ennen kuin se toimitetaan asiakkaalle. Tarkastus tehdään sekä arvioimalla mukulan pinnan vioituksia että halkomalla mukuloita.

Varastotarkastus tilataan lomakkeella Evirasta, tarkemmin asiasta luvussa 13.2.

Osaerä saa olla enintään 50 tonnia ja painossa sallitaan enintään 5 % ylitys.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

14.3.1 Varastotarkastus esiperus- ja perussiemenelle

Eviran ohjeen mukaan mukulanäytteen koko on 400 mukulaa/osaerä esiperus-siemen- ja perussiemenluokissa. Esiperus- ja perussiemennäytteistä kaikki mukulat leikataan varastotarkastuksen yhteydessä ja tarkat tulokset lasketaan jokaisesta näytteestä.

14.3.2 Varastotarkastus sertifioituille siemenluokille

Kansainvälisen siemenperunastandardin mukaan näytekoko on vähintään 10 kg /10 tn ja näyte otetaan vähintään kymmenestä pakkauksesta. Suomessa näytekoko on pääsääntöisesti noin 10 litraa, mutta pienimmässä (28-40 mm) kokoluokassa noin 5 litraa ja suurimmassa yli 50 mm kokoluokassa noin 20 litraa.

Sertifioiduissa siemenluokissa varastotarkastus on kevennetty. Kevennetyssä tarkastuksessa mukuloita ei pestä ja niitä leikataan tarkastajan arvioiman tarpeen mukaan pakkaamon tiloissa. Sertifioiduissa siemenluokissa näytteen tulos ilmoitetaan muodossa ”hyväksytty”. Jos näyttää, että osaerä on menossa hylkäykseen, otetaan 400 mukulan näyte, joka leikataan ja tutkitaan kokonaan kuten perussiemennäyte tutkitaisiin. Kokoluokan aiheuttama hylkäys ei kuitenkaan edellytä mukuloiden leikkaamista.

Kevennetty tarkastus voi edetä vaiheittain. Näytteenottaja ottaa näytettä esimerkiksi 20 tn asti ja tarkastaa sen valmiiksi. Seuraavan käynnin yhteydessä tarkastaja jatkaa näytteenottoa ja tarkastusta. Jos osaerää on tarkastettu vaiheittain esimerkiksi 20 tn asti, siihen asti tarkastettu tavara voidaan markkinoida. Saman osaerän tarkastusta voidaan jatkaa osaerän täyttymiseen asti, mutta enintään siihen asti, että seuraavan erän lajittelu aloitetaan.

Sertifioiduissa siemenluokissa näytteen yksityiskohtainen tulos ilmoitetaan vain, kun näyte leikataan kokonaan.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

14.4 Siemenperunan laatuvaatimukset mukulanäytteen tarkastuksessa

Vioitus	Esiperussiemen	Esiperussiemen	Perussiemen	Sertifioitu siemen
	Unionin PBTC %	Unionin PB %	Unionin S, Unionin SE ja Unionin E %	Unionin A ja Unionin B %
Multaa ja roskia	-	1,0	1,0	2,0
Kuiva- ja märkämätä (josta märkämätää)	0,00	0,2	0,5 (0,2)	0,5 (0,2)
Ulkoisia vikoja	0,00	3,0	3,0	3,0
Perunarupi	0,00	5,0	5,0	5,0
Kuorirokko	0,00	1,0	3,0	3,0
Seittirupi	0,00	1,0	5,0	5,0
Nahistuneita	0,00	0,5	1,0	1,0
Yhteensä vioituksia	0,00	6,0	6,0	8,0
Maltokaariviruksen oireita	0,00	0,0	0,0	-
Vaarallisia kasvintuhoojia	0,00	0,00	0,00	0,00
Ali- tai ylisuuria	-	-	3	3

Varastotarkastuksen laatuvaatimukset yksityiskohtaisemmin:

- Multaa ja roskia sallitaan enintään 2,0 painoprosenttia unionin A ja B-luokissa. Unionin S, SE ja E-luokissa multaa ja roskia sallitaan enintään 1,0 painoprosentti.
- Kuiva- ja märkämätää saa olla perussiemenessä (unionin S, SE ja E -luokat) ja sertifioidussa siemenessä enintään 0,5 painoprosenttia, josta märkämätää 0,2 prosenttia.
- Ulkoisia vikoja, mukaan lukien epämuodostuneet ja vahingoittuneet mukulat, saa olla enintään 3,0 painoprosenttia.
- Perunarupea (ruven peittämä alue yli 1/3 mukulan pinnasta) saa olla enintään 5,0 painoprosenttia.
- Kuorirokkoa saa olla enintään 3,0 painoprosenttia (kuorirokon peittämä alue 1/10 mukulan pinnasta).
- Seittirupea saa olla enintään 5,0 painoprosenttia (seittiruven peittämä alue 1/10 mukulan pinnasta).
- Liiallisen kuivettumisen tai harmaahilseen aiheuttaman kuivettumisen vuoksi nahistuneita mukuloita saa olla enintään 1,0 painoprosenttia.
- Siemenperunassa ei saa esiintyä vaarallisia kasvintuhoojia.
- Esiperussiemenessä ja perussiemenessä ei saa esiintyä maltokaariviroosin silmämääräisesti näkyviä oireita.
- Alisuuria mukuloita saa olla enintään 3 painoprosenttia ja ylisuuria mukuloita saa olla enintään 3 painoprosenttia.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Kohtien 2 - 7 summa saa olla enintään 6,0 painoprosenttia unionin S, SE ja E -luokissa ja enintään 8,0 painoprosenttia unionin A ja B -luokissa.

Maltokaarivirus on kielletty esiperussiemenessä ja perussiemenessä. Eviran tulkinnan mukaan sertifioiduissa siemenluokissa ei ole vaatimusta maltokaarivirukselle, mutta tarkastaja merkitsee tiedon pöytäkirjaan, jos maltokaarivirusta löytyy.

Eviran tulkinnan mukaan varastotarkastuksessa lajikeaitouden täytyy täyttää luvussa 10.8 esitetyt lajikeaitousvaatimukset.

14.5 Lajittelukoko

Lainsäädännössä on määritelty, että siemenperunan tulee olla lajiteltu siten, että se ei läpäise neliösilmukkaista seulaa, jonka silmukkakoko on vähintään 25 x 25 mm.

Samassa siemenperunaerässä saa mukuloiden koon ero olla enintään 25 mm. Jos mukulan alempi koko on yli 35 mm, tulee lajittelun olla sellainen, että suurimman ja pienimmän mukulakoon ero on viidellä jaollinen luku.

14.6 Sertifiointipäätös

Lainsäädännön mukaan Evira tekee siemenperunan hyväksymisestä sertifiointipäätöksen, kun tarkastuksen kaikki vaiheet on hyväksytty. Jos erä ei täytä laatuvaatimuksia jossain tarkastuksen vaiheessa, tehdään hylkäävä sertifiointipäätös.

Sertifiointipäätös lähetetään tarkastuttajalle, jolla on valitusoikeus. Hyväksytty sertifiointipäätös on asiakirja, jolla tarkastuttaja saa markkinointioikeuden erälleen.

Eviran tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla kirjallisesti lähimpään hallinto-oikeuteen. Valituskirje voidaan toimittaa myös Eviralle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä ja asiakirjat eteenpäin.

15 SIEMENPERUNAN UUELLEEN PAKKAAMINEN

15.1 Pakkauskoon muuttaminen uudella pakkaamolla

Uudelleen pakatulla erällä tarkoitetaan sellaista sertifioitua erää, joka on pakattu ja toimitettu toiselle pakkaamolle ja toinen pakkaamo avaa pakkaukset ja käsittelee erää ja/tai pakkaa sen uudelleen. Evira on tulkinnut, ettei varastotarkastusta tarvitse tehdä tällaiselle erälle uudelleen. Sen sijaan erälle annetaan uusi kauppaeränumero ja uudelleen pakkaamisesta on tehtävä välittömästi ilmoitus Eviran vakuuspainoon. Ilmoitus tehdään lomakkeella "Ilmoitus siemenperunaerän uudelleen pakkaamisesta" sähköpostiosoitteeseen vakuus@evira.fi. Samalla lomakkeella tilataan uudelleen pakatulle erälle vakuustodistukset.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Jos pakkaamo painaa itse uudelleen pakatulle erälle toimittajan vakuustodistukset, pakkaamon on lähetettävä yksi vakuus Eviraan.

15.2 Pakkauskoon muuttaminen samalla pakkaamolla

Pakkaamon muuttaessa jälkeensä alkuperäistä pakkauskokoa, pakkaamo tekee muutosilmoituksen lomakkeella ”Ilmoitus pakkauskoon muutoksesta” ja toimittaa ilmoituksen Eviraan viimeistään 30.6. mennessä.

Erälle painetaan uudet vakuustodistukset, jotka tilataan lomakkeella ”Perunan vakuustodistustilaus” tai käytetään toimittajan vakuustodistusta.

15.3 Siemenperunaerän muuttaminen alempaan siemenluokkaan tarkastuksen yhteydessä

Lainsäädännön mukaan siemenperuna on aina varastotarkastettava ennen kuin se toimitetaan asiakkaalle. Alennettuja siemenluokkia ei tarvitse tarkastaa uudelleen.

Eviran tulkinnan mukaan tämä esimerkiksi tarkoittaa tapausta, jossa siemenperunaa tarkastetaan 50 000 kg siemenluokkaan unionin SE ja sitten ilmoitetaan, että tarkastuserästä markkinoidaan 20 000 kg siemenluokassa unionin SE, 20 000 kg luokassa unionin E ja 10 000 kg unionin A -siemenluokassa.

Erille annetaan uudet kauppaeränumerot. Uudet vakuustodistukset tilataan lomakkeella ”Perunan vakuustodistustilaus”. Toimittajan vakuustodistuksista on lähetettävä yksi vakuus Eviraan.

Muutos siemenluokan alentamisesta voidaan tehdä varastotarkastuksen yhteydessä, jolloin tarkastaja merkitsee muutoksen pöytäkirjaan.

15.4 Siemenperunaerän muuttaminen alempaan siemenluokkaan tarkastuksen jälkeen

Jos siemenluokan muutos tehdään varastotarkastuksen jälkeen, pakkaajan pitää toimittaa siitä ilmoitus Eviraan lomakkeella ”Ilmoitus siemenperunan muuttamisesta alempaan siemenluokkaan”. Ilmoitus on toimitettava välittömästi, kuitenkin viimeistään 31.5. mennessä.

16 REKLAMAATIOT

Ensisijaisesti vastuu siemenperunan laadusta on siemenperunan pakkaajalla. Vastaanotettuaan tavaran jokainen perunanviljelijä voi myös omilla toimillaan vaikuttaa siemenperunan laatuun, koska siemenperuna reagoi herkästi säilytysolosuhteisiin.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Viljelijöillä on siemenkauppalain ankaran vastuun periaatteen perusteella oikeus saada vahingonkorvausta siemenperunan kunnostajalta, pakkaajalta tai maahan-tuojalta vahingosta, joka aiheutuu siitä, että kylvösiemen ei ole annettujen tietojen mukaista tai että siinä on muu virhe.

Siemenperunan ostaja voi pyytää ostamalleen siemenperunalle reklamaatiotarkas-tusta, jos hän epäilee ostamansa tuotteen laatua. Lausuntoa siemenperunan laa-dusta voi käyttää näyttönä, kun asiakas käy neuvottelua korvauksista siemenperunan myyjän kanssa. Lausunto on ohjeellinen ostajan ja myyjän välisen riidan ratkaisussa.

Evira suosittelee, että reklamaationäyte otetaan mahdollisimman pian sen saapumi-sesta perille. Näytteenottajana voi käyttää Eviran valtuuttamaa ja kouluttamaa tar-kastajaa tai muuta asiantuntevaa ja puolueetonta henkilöä. Suositeltavaa on, että näytteet otettaisiin suljetusta pakkauksesta. Lausuntoon vaikuttavia tietoja ovat mm. pakkaustapa, onko pakkaus suljettu sekä miten ja milloin kauppaerä on toimitettu.

Mukuloiden analyysin voi teettää Eviran valtuuttamilla siemenperunan tarkastajilla tai käyttää muuta asiantuntevaa ja puolueetonta henkilöä. Jos analyysi halutaan teh-täväksi Evirassa, ensisijaisesti tällaiset näytteet toimitetaan Eviran tarkastajille Oulun toimipaikkaan. Tarkastuksen pyytäjä maksaa syntyneet kustannukset.

Laatuvirheistä, jotka havaitaan vasta kasvukauden aikana, suositellaan tekemään va-litus kohtuullisen ajan kuluessa tapauksen havaitsemisesta. Myös näissä tapauksissa kannattaa hankkia puolueeton lausunto tilanteesta.

17 SIEMENPERUNAN TARKASTUSKUSTANNUKSET

Siemenperunan näytteenotto, tarkastukset ja laboratoriotutkimukset ovat kaikki maksullisia. Siemenperunan tarkastusten maksut perustuvat valtion maksuperustela-kiin 150/1992, voimassaolevaan maa- ja metsätalousministeriön asetukseen Elintar-viketurvallisuusviraston maksullisista suoritteista sekä Elintarviketurvallisuusviraston maksutaulukkoon.

18 VALVONTAVIRANOMAISET JA TARKASTAJAT

Siemenkauppalain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja met-sätalousministeriölle.

Siemenkauppalain ja sen nojalla annettujen asetusten valvonnasta vastaa Elintarvike-turvallisuusvirasto. Evira käyttää valvonnassa apuna elinkeino-, liikenne- ja ympäris-tökeskuksia (ELY-keskuksia) ja maahantuonnin osalta tullia.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Evira vastaa sertifioitavan kylvösiemenen varmentamisesta. Siemenperunan virallisista tarkastuksista ja näytteenotosta vastaa siementarkastus. Laboratoriotutkimuksista vastaa kasvianalytiikan siementutkimukset.

Evira käyttää tarkastuksissa kouluttamiaan ja valtuuttamiaan tarkastajia ja näytteenottajia, jotka toimivat Eviran valvonnassa. Valtuutetut tarkastajat toimivat virkavastuulla. Tarkastajat toimivat Eviran tai neuvontajärjestön palveluksessa tai yksityisinä yrittäjinä. Voimassaoleva lista valtuutetuista tarkastajista löytyy Eviran kotisivuilta.

Salassapitovelvollisuus ja esteellisyys on määritelty lainsäädännössä. Tarkastaja tai näytteenottaja ei saa ilmaista kenellekään tai käyttää omaksi hyödykseen sellaista liikesalaisuutena pidettävää tietoa, jonka hän on tarkastajana tai näytteenottajana saanut tietoonsa. Tarkastaja ei saa tarkastaa viljelystä, jos hän on esteellinen. Tarkastajan on itse ilmoitettava esteellisyytensä välittömästi.

19 LAINSÄÄDÄNTÖ

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Nämä on erotettu mainitsemalla siitä selkeästi tekstissä. Pääosa tekstistä on sitovaa lakisääteistä osuutta. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Siemenperunan tuotanto-ohjeistus perustuu EU-lainsäädäntöön ja Suomen kansalliseen lainsäädäntöön. Tarkastukset tehdään noudattaen siemenkauppalakia (728/2000) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa siemenperunan kaupasta (3/15) annettuja määräyksiä. Näitä säädöksiä sovelletaan siemenperunan tuotantoon, sertifiointiin, markkinointiin ja maahantuontiin. Lisäksi noudatetaan maa- ja metsätalousministeriön asetusta peruna-ankeroisen torjunnasta (7/10) ja vaarallisten kasvintuhoojien esiintyessä noudatetaan lakia kasvinterveyden suojelemiseksi (702/2003 muutoksineen) ja maa- ja metsätalousministeriön kasvinterveyden suojelemisesta antamaa asetusta (17/08 muutoksineen). Evira noudattaa myös hallintolakia (434/2003).

Korkealaatuisen siemenperunan tuotantoalueella (Tyrnävä ja Liminka) on voimassa erilliset siementuotantoa säätelevät määräykset: laki korkealaatuisen siemenperunan tuotantoalueesta 744/2016, maa- ja metsätalousministeriön asetus siemenperunan kaupan pitämisestä ja perunan tuottamisesta korkealaatuisen siemenperunan tuotantoalueella 13/16 ja komission päätös 2014/105/EU.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Siemenperunan esiperussiemenen tuotannosta ja tarkastuksista Evira on antanut erillisen ohjeen (10704).

20 MÄÄRITELMÄT

Lajikeaitoudella sitä, että näyte edustaa tiettyä lajiketta, vastaa siitä tehtyä kuvausta ja on riittävän yhtenäinen eli lajikepuhdas.

Lajikkeen edustajalla lajikkeen kehittänyttä kasvinjalostajaa tai muuta lajikkeen käyttöoikeuden omistajaa, jolle jalostaja on siirtänyt kehittämänsä lajikkeen omistusoikeuden.

Markkinoinnilla kaikkea elinkeinonharjoittajan, myös viljelijän, harjoittamaa siementavaran myyntiä tai myyntiin tarjoamista myyntipisteissä, lehti-ilmoituksissa tai kiertävänä kauppana tai muita sellaisia menekkiä edistäviä menetelmiä käyttäen, joilla tavoitetaan useita mahdollisia ostajia. Kantasiemenen luovuttaminen sopimustuotantoon on myös markkinointia.

Sertifioimisella tarkoitetaan esiperussiemenen, perussiemenen ja sertifioidun siemenperunaluokan kauppaerän myyntipäällysten sulkemista virallisen valvonnan alaisena ja varustamista vakuustodistuksella sen jälkeen, kun siemenperunaviljelyksen tarkastuksessa ja kunnostetusta siemenperunaerästä virallisesti otetun näytteen tarkastuksessa on todettu, että siemenperunaerä on lajikkeeltaan oikein nimettyä ja lajikeaitoa sekä että se täyttää kysymyksessä olevalle siemenperunaluokalle lainsäädännössä säädettyt tuotanto- ja laatuvaatimukset.

Viljelmällä tuotantoyksikköä, joka on viljelijän tai viljelijöiden hallitsema taloudellinen tai tekninen kokonaisuus, jota käytetään maa- ja puutarhatalouden harjoittamiseen (=maatila).

Viljelyksellä samaa lajiketta, siemenluokkaa ja sukupolvea kasvavaa yhden tai useamman kasvulohkon muodostamaa aluetta, jota viljelystarkastus koskee.

21 VOIMAANTULO

Tämä ohje on voimassa 1.1.2017 alkaen toistaiseksi.

22 LIITTEET

- Liite 1. Tärkkelysperunalajikkeet
- Liite 2 Vakuustodistusmallit
- Liite 3. Yhteystiedot

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Liite 1. Tärkkelysperunalajikkeet

Lista tärkkelysperunalajikkeista, joita voi sertifioiduissa siemenluokissa tuottaa kaksi vuotta peräkkäin. Viljelykierto on 2+2 eli 2 vuotta siemenperunaa ja 2 vuotta välikasvia.

Tärkkelysperunalajikkeet:

Albatros
Amado
Eurostarch
Hankkijan Tanu
Kardal
Kuras
Maximum
Osku
Posmo
Power
Priamos
Saturna *

*Saturna vain tärkkelysperunatuotannon osalta.

Varmista päivitetty lista vuosittain Eviran nettisivuilta.

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Liite 2. Vakuustodistusmallit

				EU:N KASVIPASSI- VAKUUSTODISTUS EC PLANT PASSPORT					
PERUSSIEMEN BASIC SEED PERUNA <i>Solanum tuberosum</i>			<table border="1"> <tr> <td>Siemen- luokka Seed class</td> <td>Unionin Union grade</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">E</td> </tr> </table>			Siemen- luokka Seed class	Unionin Union grade	E	
Siemen- luokka Seed class	Unionin Union grade								
E									
LAJIKE <small>Variety</small> KAUPPAERÄ <small>Lof no.</small> KASVINSUJELUREK.NRO <small>Plant protection register number</small> TUOTANTOMA <small>Country of origin</small> PAKK, NETTOPAINO <small>Net weight</small> MIKULAKOKO (mm) <small>Size (mm)</small>			BINTJE FI1000-1600420 F1-12016 E0123 6004 SUOMI <small>Finland</small> 1200 kg SULJETTU 11/2016 <small>Date of closing</small> 30-55						
PAAVO PAKKAUS LOIMAA FINLAND									
ZP - 4116/13 EU:n määräysten mukaisesti sertifioitua siemenperunaa <small>EC rules and standards certified seed potatoes</small> A2004									

				EU:N KASVIPASSI- VAKUUSTODISTUS EC PLANT PASSPORT					
SERTIFIOITU SIEMEN CERTIFIED SEED PERUNA <i>Solanum tuberosum</i>			<table border="1"> <tr> <td>Siemen- luokka Seed class</td> <td>Unionin Union grade</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">A</td> </tr> </table>			Siemen- luokka Seed class	Unionin Union grade	A	
Siemen- luokka Seed class	Unionin Union grade								
A									
LAJIKE <small>Variety</small> KAUPPAERÄ <small>Lof no.</small> KASVINSUJELUREK.NRO <small>Plant protection register number</small> TUOTANTOMA <small>Country of origin</small> PAKK, NETTOPAINO <small>Net weight</small> MIKULAKOKO (mm) <small>Size (mm)</small>			SIIKLI FI1000-1602016 F1-12016 E0123 6004 SUOMI <small>Finland</small> 600 kg SULJETTU 11/2016 <small>Date of closing</small> 25-35						
PEITÄTTI, MAXIMI 100 KG									
PAAVO PAKKAUS LOIMAA FINLAND									
ZP - 4116/13 EU:n määräysten mukaisesti sertifioitua siemenperunaa <small>EC rules and standards certified seed potatoes</small> A2004									

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

Liite 3. Yhteystiedot

Elintarviketurvallisuusvirasto

PL 111 (Tampereentie 51)
32201 LOIMAA
puh. 029 530 0400
fax. 029 530 5317

Sähköposti: etunimi.sukunimi@evira.fi

Sähköisesti palautettavat viljelystarkastus- ja näytteenottopyynnot:
viljelystarkastus@evira.fi

Sähköisesti palautettavat varastotarkastus- ja vakuustilaukset: vakuus@evira.fi

Internet: www.evira.fi

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elektroniikkatie 3
90590 OULU
Käyntiosoite:
Elektroniikkatie 5
90590 OULU

LISÄTIETOJA ANTAVAT

Elintarviketurvallisuusvirasto

Siemen ja lajike

Johtaja Hanna Kortemaa, puh 040 833 2486, Loimaa

- Viljelystarkastus, näytteenotto ja varastotarkastus viljelystarkastus@evira.fi
 - Ylitarkastaja Ismo Koskinen, puh. 040 580 6634, Oulu
 - Tarkastaja Matti Jokela, puh. 040 587 6635, Oulu
 - Toimistosihteeri Tuula Niemi, puh. 040 489 3305, Loimaa
 - Ylitarkastaja Leena Pietilä, puh. 040 833 2481, Loimaa

- Sertifiointi, poikkeusluvut
 - Ylitarkastaja Ritva Vallivaara-Pasto, puh. 040 833 2482, Loimaa

- Pakkaamokatselmukset
 - Tarkastaja Juha Rantamäki, puh. 040 551 8412, Loimaa

Siemen ja lajike

Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset

- Vakuuspaino vakuus@evira.fi
 - Tarkastaja Olli Vääntänen, puh. 040 573 1489, Loimaa
 - Toimistosihteeri Tuula Leino, puh. 040 489 3304, Loimaa

- Siemenkaupan markkinavalvonta
 - Tarkastaja Terhi Puisto, puh. 050 562 6054, Loimaa

- Kasvianalytiikka, siementutkimukset
 - Tutkija Hanna Ranta, puh. 0400 272 041, Loimaa
 - Laboratoriomestari Anne Prusila, puh. 040 524 0710, Loimaa

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Siementarkastusyksikkö
Tampereentie 51, 32200 Loimaa
Puhelin 029 530 0400 • Faksi 029 530 5317
www.evira.fi

